

Hollands koors, verergert in een derdendaaghse; vervallen in een quynende sieckte; en geëyndight in ellendige dootstuypen : sijnde een verhaal, van de onheylen en kleyne adem-halingen, die den lande van Holland en West-vriesland, sedert ruym 1600. jaren herwaarts sijn overgekomen; soo ten tijden van de graven, als oock onder de gewaande vryje regeringh, staats-gewijse in naam; dogh stad-houderlijck in der daat : mitsgaders het proces crimineel, tusschen de ingesetenen van Holland en de Hr. Caspar Fagel ...

<https://hdl.handle.net/1874/21229>

HOLLANDS KOORS,

Verergert in een Derdendaaghse;
Vervallen in een quynende Sieckte;
En geëyndight in ellendige Dootstuypen.

Sijnde een verhaal

Van de onheylen en kleyne adem-halingen, die den
Lande van Holland en West-vrieland, sedert
ruym 1600. Jaren herwaerts sijn overgekomen;
soo ten tijden van de Graven, als oock on-
der de gewaande vryje Regeringh,
Staats-gewijse in naam; dogh
Stad-houderlijck in der daat.

WB

880

Mitsgaders het

PROCES CRIMINEEL,

tusschen de

Ingesetenen van Holland

en de H^r. CASPER FAGEL,
Raat - Pensionaris van Holland en West-vrieland &c.

Door LIEVEN van WAARMOND.

Gedrukt na de Copy tot Weenen,

By *Clement van Lyland*, in de Klaagh-sstraat, in de
Haaghsche-moort;

In 't Jaar onser Verlossingh 37.

Onser Slaverny 15.

Onser Sterven 3.

A E N

Den Vryheyd en Vaderland lievende

L E S E R.

HEt is aenmerckens waardigh, en van een onwederfpreeckelijcke waarheyt, dat yder Mens (als van den *Hemel*) is ingestort een bysondere fucht en liefde tot de wel-ftant van zijn Vaderland; welke fucht oock vergefelschapt is met een begeerte, om de *Regeerdes van den Lande* en beschermers van der selver *Vryheyd*, Ichuldige gehoorfaemheyt te bewyfen, en voor haar behoudenis te waacken: voornamentlijk moet dit plaatse grijpen in diegene die gewent zijn te leven onder een vryje *Staatsgewijfe Regeringh*; want de spreucke: *Ne sit alterius qui suus esse potest: die sijn eygen Heer kan wesen, worde niemants slave*: haar niet alleen wel bekend behoort te sijn, maar oock tot een spoor en prickel moet dienen, om altijd delelve spreucke in practijck te houden

den en nimmermeer uyt de gedachten te laten gaan die heylfame Lesfe: *Libertatem Nemo bonus nisi cum Anima amisit: Geen braaf Patriot fal de Vryheyd anders als met fijn leven verliefen.* Soo ghy (befcheyden Lefer) dit u felven eens errinert, fult ghy gemakke-lijk kunnen gelooven, dat het een *Recht liefhebber* van fijn *Vaderland* feer fmertelijck moet voorkomen, foo wanneer het fijn voorfeyde *Vaderland* en hem in het felve niet wel gaat; hoewel hy dickwils niet weet (immers niet wel weet) waar het hapert. Kan dēte qualijk-vaart fulcken droefheyd baren in de liefhebbers van het *Vaderland* in het gemeen; wat moet het dan niet wel een dood-fteeck fijn in de Zielen van de foodanige, die niet alleen den aard en ftaat defes Lants, en de wijfe op welke het felve behoort geregeert te werden, maar oock de oorfaeck van deffelfs qualijk varen bekend is; die oock, niet willende dese kenniffe voor haar felven houden en onder de affche van ingekropte droefheyd begraven, alle hare arbeyt hebben te kofte geleyt, om ten nutte van de-
fe onfe eertijts *vryje Vater-lande*, foodanige

ge

ge grondregels en *Heylsame wegen* aan te wyfen, waar by de *Republyck loffelyck* en geluckigh kan werden geregeert: maar defe droefheyt wert in defe politijcke fchryvers, onder welcke oock wel eenige van de befe *Regenten* fchuylen, geen weynigh vermeerdert, wanneer fy komen te be-mercken dat het verval van Welvaart en verlies van *Vryheyd* niet foo feer voort komen uyt de neringhloofheyt der tijt en groot verval van *Commercie* en *Zeevaart*, als wel uyt de bron en oorfaeck van defe drie elenden en fwarigheden, die yder inwoonder van dit ons *Holland* genoeghen buyten maat gevoelt; welke oorfaeck fy genootfaeckt tullen fijn te toonen, en aan al de *Werelt* bekent te maken datfe niet anders is als de goddeloofheyt en meynedigheyt van de *Regeerders* onfer tijt, als die de aangewefene gronden, aan haer tot grondveftingh van de *vryje Staats-gewijfe Regeringh* gegeven, niet alleen niet wel hebben geleght, maar geheel verworpen, ja de reets geleghde t' eenemael het staatsgeveyrte hebben ontruckt, en de meynedigheyt en eygen intrefst in deffelfs plaatfe

voor grondregels, en het doelwit, waar op elck *Regeerder* moet stercoogen, gestelt: en of dit noch niet genoegh ware om de krachten des volcks te verminderen, en den staat te ontfenuen, sich daer en boven niet geschaemt hebben, de bakens en voorbeelden, die men in andere *Landen* en *Republijcken* heeft gesien, door de heylloose vleyery der *Historie-schryvers* (dien nooyt eenigh Koninck, hoe snooden tiran hy oock mach geweest sijn) hebben ontbrocken, en, soo het sich tot noch toe in ons Lant toedraaght, niet light fullen ontbrecken, foodanigh te doen beswalcken, dat het gemeene gros der onderdanen door die duyftre wolcken van vleyery en loftuytery, want de verder sienderen wort dogh aanstonts de mont getnoert, en het spreekken en schryven op de schrickelijckste straffen verboden, de wissel-valligheden van andere landen en *Republijquen* niet klaar kan beschouwen; welke saacken haar (namentlijck de *Regeerders*) dan quansuys tot een deckmantel kunnen strecken, om de sorgh over het gemene best, dat haar soo dier is aan bevolen, dat sy het selve
niet

niet als met quetsingh van haar goeden naam en faam, befoedelingh harer dierbare Zielen, en schuldigh-makingh aan de verdoemelijckste misdaat, kunnen verwareloofen, gantsch en gaar te abandonneren, en de *Republyck* op noch erger en gevaarelijcker klippen te stieren, als waar aan andere Landen haar selve hebben gestooten.

Soo wy (Leser) dit noch verder op onse tijd over brengen, en den stant der saacken noch nader ondersoecken (gelijck wy in het vervolgh meynen te doen) sal het klaar blijcken, dat onse *Regeerders* aan alle dese fouten schuldigh staan, en sich eensdeels schandelijck hebben mis-gaan in het *Borgerlijcke* als verwareloofende die dierbare Spreucke:

Felix, quem faciunt aliena pericula Cautum.

Hy spiegelt hem sacht die sich aan een ander spiegelt.

Anderdeels, in het gene daar het meest op aan komt, en meer haer selve, als het *Vaderland*, betreft, tegens de getuygenisse van haar eygen gewisse, godloofelijck in de wint slaande die *Goddelijcke* vermaningh en lesse:

Discite justitiam moniti & non temnere Divos.

Leert Rechtveerdigheyt betrachten;

En geen God-heyd te verachten.

In allen desen (bescheyden Leser) vind ick geen reden om te misprijsen de droefheyt in de liefhebbers van ons *Vaderland*, het rechtveerdigh ongenoegen in de uytvinders van die *Heylsame doch verwareloofde gronden*, en den yver en jaloufy, over die kostelijke *Vryheyd*, in de grontvesters, op-bouwers, en *Receerders* van onse *Republyck*, die wy (naast *God*) onse rijkdommen en het kleyn spranckje, dat van onse by na gantsch uyt-gedoofde *Vryheyd* noch schijnt overgebleven te sijn, verschuldicht sijn en moeten blyven: maar in tegen-deel brengt dit alles My mijn plicht indachtigh, namentlijk haar alle hier in te prijsen, en al haren handel hier omtrent gepleeght te billijken, en te vertrouwen, dat sy (toe haar oogen eens uyt het graf op dusdanige trouwloofheden quamen te slaen, de gemene onderdanen, met verwijtingh van hare ondankbaarheyt, lafhertigheyt en licht-geloovigheyt, souden toe-roepen, dat

dat sy niets beter verdient maar loon na werck ontfangen hadden; en over de *Regeerders* fouden sy seeckerlijck de schrickelijckste vervloekingē uyt-spreecken, en alle hare heylsamen grondregels van *Staat* en deftige fede-lessen veranderen in een verbaalde uyt-roep

O! quanta infamia saeci. sc: nostri.

O! schrickelijcke schande onser Eeuw.

Maerghy sult, bescheyden Leser, my hier op misschien antwoorden, dat ghy wel kunt inschicken en gelooven, dat soodanige ondancckbare, lafhertige en lichtgeloovige onderdanen in ons *Vaderland* kunnen gevonden werden, als geen kennis van saacken hebbende: maar dat gy u selven niet kunt verbeelden, dat sulcks in *Regeerders* kan plaats grijpen, daar sy ten meesten deele bestaan (immers behooren te bestaan) uyt Menschen wel begaaft met natuurelijck verstant, onderwesen in Politijcke maximen, ervaren in buyten-landsche saacken, geensins onbewust van het gene in en omtrent den *Staat van het Land* gebeurt, en boven dien oock een *Ziel* hebben te verliezen; uyt welcke schijn dan

voort komt dat verkeert en ongegront oordeel, dat onse *Landaard* schijnt ingeschapen te sijn, want, of schoon men altijd na den aard der liefde moet te werck gaan en (soo veel doenlijk) een goet vertrouwen omtrent den handel van sijn evennaesten en veel meer van sijn *Regeerders* moet in de boesem omdragen, soo sal men echter bevinden dat dat seer verkeerdelyk al hier in *Holland*, van oude tyden af, is gepraetiseert: blijcken sijn hier van *Leycester* met sijn gantsche *Factie*, *Buat*, van *der Graaf &c.* En dit is het daar het vele in ons Lant (gelijk ick soo even gesegt hebbe) en mischien u E. beminde Leser mede, aan hapert, ja dit waarlijk heeft my oorsaeck gegeven en mijn yver op-geweckt, om mijn geringh talent daar aan te besteden, dat de schellen die, by gebreck van ondersoeck, op uwe oogen sijn geraackt, welck ondersoeck door voor-oordeel en licht-geloovigheyt in vele is achterwege gebleven, eens mogen werden af-gelicht, is het niet geheel en op eene tijt, immers dat sy allengskens soo weeck en los mogen werden, dat sy eyndelijck noch van selve

ko

komen af te vallen :

En hier in meyn ick eenigfins mijn oog-
merck te fullen bereyckt hebben, soo ghy
dese weynige bladeren gelieft te door-
lefen en der felver inhoud met aandacht en
opmerckinge te overwegen, welcke u wel
soo veel en foodanige stoffe sal beschaffen,
dat ick my by na durf verseeckeren, dat
het u, in allen desen ovetuyght sijnde, sal
doen uytroepen, dat foodanige onder-
danen geen beklagh waardigh en geen
straffe groot genoegh sijn, om over de soo-
danige *God-vergete* en meynedige *Regenten*
geoeffent te werden.

Maar hoewel ick (bescheyden Leser) u
wel gaarn toesta, dat alsulcke *Regenten* de
strengste straffen tot haar loon behoor-
den te ontfangen, soo dunckt my echter,
dat'er onderscheyt moet gemaect werden
in straffe te oeffenen over de *Regeerders* van
onse en van de voorgaende *Eeuw*, alsoo
men altijt gewoon is te letten op de om-
standigheden van tijd, plaats en personen,
om de saacken daar eenighfins na te
reguleren: Want dat onse Voor-vaderen,
soo onder de slaverny en usurpatie der *Gra-*
ven

ven van Holland, als in de verwisseling van *Heer*, slechts in naam, te weten in het aannemen van *Prins Willem de Eerste* tot Stadhouder (hoewel het doen was: *Mutatio Tyranni non est tyrannidis ab latio*) soo groffelijck haar selve hebben te buyten gegaan, schijnt om dese vier na-volgende redenen noch eenighsins verschoonelijck: want 1. hadden sy soo geen baackens en voor-beelden in andere *Landen* voor, overmits doen ter tijt bykans de geheele *Christen Werelt* onder *Koningen* en *Monarchen* geboeyt lagh. 2. Kon haar eenighsins tot verschooningh strecken de slecht en eenvoudigheyt dier *Eeuw*, als waar in alle lust en yver om yets te onderfoecken by na was uyt-gedooft. 3. Wierden by haar geen of seer weynige onpartydige *Historie-Schryvers* gevonden; soo dat, schoon het aan lust en yver niet had ontbroocken, het onderfoeck der saacken hier door is't niet geheel, immers eenigermaten belet wierd; en eyndelijck ten 4. hadden sy nooyt de smaack van die gulde *Vryheyt* gehad, maar altijt om-gelooopen als een paart in de ros-molen van hare *Heeren de Graven van*
Holl

Holland: en hier quam het van daan, dat sy haar staat veel verbeterd en sy veel geluckiger meynde te sijn, wanneer sy (als het rechte *Hollandfche Paart*) bereden wierden van een *Ruyter*, wiens uyterlijk gewaat cierlijker was, en wiens gelaat en manieren vry beminnelijker haar voor quamen, daar sy echter in acht mosten genomen hebben, dat het al op een uyt quam, of een *Paart* met een diamanten *Toom*, geborduurde *Zadel*, en vergulde *Sporen* bereden wierd, of met een yseren *Toom*, slecht *Zadel*, en yseren *Sporen*, soo het selve *Paart* evenwel geteugelt bleef.

Maar soo wy nu eens tot onsen tijd over beginnen te gaan, en eens ter deegh overwegen hoe het sich daar in heeft toe-gedragen, hebben wy nu geen rechtveerdige *Redenen* om verbijstert en verstomt te staan? dat men in dese onse *Eeuw*, waar in de menschlijcke *wijsheyt* tot haar grootste toppunt van *volmaacktheyt* schijnt geklommen te sijn, noch dusdanige *Regeerders* tot die boos en goddeloosheyt siet overgegeven, dat sy haar niet ontsien hebben, dat *Trooy-aansche Paart* door de groote poort op het

Binnen

Binnen-hof in te halen, en niet alleen op het *Binnen-Hof*, maar zelfs inde *Raat-kamer van Holland en West-vrieland* op het *Hoogh-Altair* te setten, by welke men naderhant als tot een *Godspiraack* gedwongen was tegaan, en uyt sijn mont te hooren, wat ten nutte van het *Vaderland* behoorde in het werck gestelt te werden; dat men daar en boven oock noch de onderdanen onser *Provincie* tot die onmenschelijckheit heeft sien vervallen, dat sy (ô! onafwasschelijcke vleck van onse *Natie*) haar trouwste *Regenten* smadelijck hebben durven de schop geven, en al hare gramschap, schrickelijcke ondanckbaarheyt, en verkeerde wraack oeffenen aan die groote en in *Staats en Krijghs saacken* hoogh-verlichte *Mannen*, welker meerder onse *Eeuw* nooyt gehad heeft, en tot smert der vroomen mogelijk nooyt hebben sal (God geve ons slechts hunsgelijcke) welke daat haar in eeuwigheyt tot verwijt sal strecken, en namaals de straffen van den regtveerdigen *God* sal doen ondergaan: Maar gy sult my (bescheyden *Leser*) hier op mischien te gemoet voeren, dat niet de *Regeerders*, maar het gemene volck hier af

de

de schult moet gegeven worden, als door wiens op-roerigheyt het inhalen van dat *Troyaanſche Paart* is bevordert en uytgewrocht, en ſoo kort daar aan door het ſchoppen van de braafſte voorſtanders van *Vryheyd en Vaderland*, en ſchandelijck vermoorden van de *twee gebroederen de Witten*, de hoop van oyt daer van (als door de doot) verloſt te ſullen worden, benomen, ja t' eenemaal uyt-gebluſt: maar den Leſer gelieve te weten, dat naulijcks een voorbeeld word gevonden van oproer, ſonder aan-hitſingh ja ſelfs ſtoockingh der voornaamſte *Regeerders*; en of ſchoon het ons aan voorbeelden had ontbroocken, ſoo meynen wy echter onwederſpreeckelijck te ſijn, dat deſen oproer is geſtoockt door eenige van de voornaamſte uyt den Lande, en heftigh aan-geblaſen van ſoodanige Menſchen, die te ſcheep komen om den gantſchen *Raad Gods* aan het volck voor te dragen, en te toonen dat ſy ſijn gefanten *Gods* en werck-tuygen om *Chriſtus* haren Koninck vele onderdanen te gewinnen; daar ſy in tegendeel (ick ſpreeck niet van de vromen, die'er waarelijck

lijck mede geweest zijn en oock noch, ja zelfs in grooter getal als oyt in dese onse *Eeuw*, worden gevonden) met sulcke en diergelijcke staaltjes, haar toonen te zijn gesanten van den duyvel, en rechte wercktuuygen om zijn Koninckrijk te doen aangroeyen, want sy die heylsamen lesse van haren Meester, welke is vermaningh tot vrede, liefde, eenigheyt, en schuldige gehoorzaamheyt aan hare wettige Overheden, verwaarloosen, en den raat van den Duyvel op-volgen, met moort, oproer, en plonderingh in het werck te stellen: soo dat wy wel rond uyt durven seggen, dat van de foodanige niet het *Koninckrijcke Gods*, maar dat van den Duyvel werd opgebout en verder uyt-gebreyt. En genomen het was evident, dat dit alles door het los en op-roerigh *Volck* was te weege gebracht; soo wil ick (onpartyge Leler) U E. gevraaght hebben, wie die gene zijn, die zijn *Hoogheyt* het *Erf- Stadhouderschap* (wel de grootste begane misdaat) hebben op-gedragen, het *Volck* of de *Rezeerders*? welke laatste gy my buyten alle ditpuyt sult toestaan, en ick durve my verseecken

ren

ren, dat gy hier en boven noch ten vollen
fult overtuuyght fiyn, dat de meeste *Regeer-*
ders, van die nu ruym veertien jaren her-
waarts het roer der *Regering* in handen heb-
ben gehad; haar hebben fchuldigh ge-
maackt aan meynedigheyt ja de grootfte
fchelmftucken; die kunnen bedacht wer-
den; en dat men heel andere *Mefures* om-
trent haar, als de *Regenten* der voorige *Eeuw*;
dient te houden: hier in fult gy (segge
ick) ten vollen bevestight werden, loo
wy het gedragh der faacken van onse
tijt eens gaan overwegen foo in haar ge-
heel, als in haar deelen en omftandighe-
den: hierom fal, mijns oordeels, niet on-
dienftigh wesen, dat wy, tot des Lesers
vergenoegingh, dese deelen en omftan-
digheden foecken over een te brengen met
die vier redenen, daar hier boven, om-
trent de faacken van de voorgaande *Eeuw*;
als oock der felver *Regenten*, gewagh heb-
ben gemaackt; In de eerfte plaatse komt
ons dan voor tot verfchooningh der laaft-
gemelde *Regeerders*, het gebreck van baac-
kens en voorbeelde in andere *Repub'ijquen*;
of dit nu in de *Regeerders* onfer tijd kan
* * * plaats

plaats hebben, geve den Leser selve te oordeelen, en te bedencken of de *Republijquen Venetien, Genua, Ragoufa, de Loffelijcke Switserfche Cantons &c.* haar in desen deelen niet kunnen ja moeten dienen tot beschuldighingh en overtuuygingh; De tweede reden van verſchooningh was de ſlecht en eenvoudigheyt harer *Eeuw*, maar foudede het niet ten hooghſten beſpottelijck weſen, dat deſe onſe *Rezenten* haar verſchooningh hier in fouden willen ſoecken en hare miſſlagen de duyſterheyt deſer *Eeuw* wyten, in welke niet alleen de eygene uytvindingh ſoo groot is, als oyt; ſoo dat men met recht mach twijffelen, of ſe wel grooter ſal of kan werden: maar daar en boven ſijn oock aan het meeſte gedeelte van haar bekend geweeſt die heylſame gronden en maximen op welke de *Republijquen Venetien en Ragoufa* ſijn gebouwt, en na welke ſy ſoo langen reex van jaren wel en loffelijck geregeert ſijn, waar uyt genoegſaam kennelijck is, dat deſe ſchelmſche *Regeerders* haar eygen gewiſſe (ſoo ſy'er waarlijck noch hebben, of ſoo het niet t'eenemaal met een brandyfer is toegelchroeyt

geschroeyt) kracht en geweld hebben aangedaan, met nevens dese oock die heylsamen *Gronden* en *Maximen* te verwaarloosen, die haar soo wel en tydelijck en alleen maar tot heyl en welstant van *Land* en *Volck* sijn aangewesen: maar neen! dese moesten niet alleen verwaarloost, maar oock (op dat haare Goddeloosheyte en schelmery te klaarder bleeck) foodanigh in de *vleyery* van haar en hare medestanders en voornamelijck van hare *Af-god*, en in den laster, hoon en smaate, uytgebraackt tegen sulcke Staat-kunnige, die uytvinders en aan-wylers van die grond-wetten van *Staat* waren, in-geswachtelt werden, dat sy niet als aan weynige, welckers vermogen gebroocken was, kennelijck waren. De derde gront van verschooningh kan haar mede in 't minste niet dienen om daar op haar ontschuldigingh te bouwen, want de *History-Schryvers Hooft*; *Bor*, *Aytsma* en seer veel anderen sullen haar hier in tot beschuldigers en oertuygers strecken. Wat eyndelijck het vierde aan-gaat, is niet noodigh vele bewijfen by te brengen; de ervarentheyte ja zelfs de aller eenvoudigste

digste en minst in Staats-saacken ervarenste
fullen de *Regeeraers* hier in tegen sijn, heb-
ben alle het niet van hare Vaders gehoort
hoe het sich omtrent veertigh jaren her-
waarts alhier heeft toegedragen? ja heb-
ben niet vele het met hare oogen gesien?
hoe dat kostelijck juweel de *Vryheyd* voor
een by na on-af-løsbare somme gelts was
verpant, hoe men het heeft gefoght aan
een die niet de minste eygendom of hypo-
theke op het selve koste pratenderen, te
verkoopen, wat segh ick verkoopen, te
schencken; hoe dese doe het hem door de
beste en vroomste des *Lands* wierd gewey-
gert en met noyt vol-prijsb're standvastig-
heyd wierd onthouden, dat kostelijcke ju-
weel heeft onderstaan met geweld, en wel
het schrickelijckste dat oyt gehoort is, haar
te ont-nemen, wanneer hy door dien ver-
varelijcken toeleggh op de Stad *Amsterdam* en
het gevangen nemen van ses *Heeren* uyt de
souvereyne Staats vergadering het Land in
een bloed-bad, de voornaamste Stad met
hare Koop-lieden en goederen in *Ruijn*,
en de Vaders des *Vaterlands* in lijf en doots-
gevaar meende te stellen. Ia waarlijck sy
heb

hebben oock gezien haar en het heele *Vaderland* van dien dwingeland verloft, de *Eendragt* herstelt, de deure tot welvaart en rijckdom ontsloten, de *Vryheyd* te eene- maal weder ten toone gestelt, en alle de ingesetenen niet slechts met *Hert* (datse oock te voren waren) maar oock met monde *Vry*gemaackt, en oock eyndelijk in staat gebraght, om alle die schulden waar mede die kosteliicke parel was be- svaart, in korte jaren af te lossen. Hier uyt kunt gy nu als den dagh bespeuren (be- scheyden *Leser*) hoe slecht het met dese *Regeerders* soude afloopen, soo se haar hier mede meende te ontschuldigen, te weten, dat de smaack van die onwaardeer- lijcke *Vryheyd* haar onbekent was geweest. Immers hebben sy dese *Vryheyd* (gelijck wy nu getoont hebben) op het uysterste point van eeuwig verlooren te sullen werden, ge- sien; evenwel heeft het *God Almaghtigh* ge- lieft sich over haar en het *Land* te ontfer- men, en haar op het ongesienste en onver- dienste van alle geweld te ontlasten en in alle ampten en bedieningen met een volle luyster te herstellen. Hier uyt wil ick nu

(Lefer) u felven laten oordeelen, of op
foo een over-groote wel-daad niet noch
grooter danckbaarheyt behoorde te vol-
gen, en of die *Regeerders* (geftelt dat fy
onfchuldigh fijn geweest aan het onmatigh
groot-maken van fijn *Hoogheyt* en de andere
fchelm-ftucken) niet haar plicht was ge-
weeft met de *fpeer van Reden*, *Voorfichtig-
heyt*, en *onverfchrocke Dapperheyt* te ftooten
op de buyck van dat *Troyaanfche Paart*, en
nauw acht te geven of de werck-tuygen tot
het onder brengen van ons *Hollands Troyen*
in het felve niet befloten waren? en of on-
der die fchoon-fchijnende groente niet
een fnooden adder verborgen lagh? en of
wy niet wel reden fouden hebben fulck
flagh van *Regeerders* achter het geflaght der
Efelen te ftellen, als die nooyt over den
steen, daar fy eens over geftrayckelt heb-
ben, fullen komen te vallen. Hoe nu defe
onfe *Regeerders* haar in defen allen hebben
gedragen, hebbe ick in het begin van defe
mijne Voor-reden laten sien en naderhant
al eenighfins getoont, en niet alleen de
uytkomft der faacken; maar oock defe
weynige bladeren fullen het u klaar en on-
geveynft

geveynft doen blijcken, foo gy fe maar met aandacht en een onpartydigh oordeel gelieft te door-lefen.

Verwonder u niet over den Tytel, die gy op het voor-hoofd van dit Tractatje gedrukt fiet; alfoo, mijns bedunckens, *Holland* ten tijde der *Graven* en der *Stadhouders* tot de doot van *F: Hend'rick* wel gevoeghelijck kan gefeyt werden aan de Koors te hebben gegaan: want wat is haar flaverny anders geweest? als een Koors, die met de doot van yder *Graav* en *Stadhouder* hare tuffchen-pofinge fchijnt gehad te hebben; altoo fy in het begin en met het aankoomen van een ander *Graav* en *Stalhouder*, wel eenighfins fachter wierd gehandelt, echter evenwel haaft wederom in de felve Koors quam te vervallen.

Dat ick oock *Holland* een derdendaaghe Koors toe-fchrijve, fchijnt my niet te eenemaal buyten het fpoor getreden te fijs; al foo met het overlyden van *Prins Hendrick*, en het aankomen van fijs Soon, den tweeden *Willem* met alle fijs geweldnaryen en trotfe ondernemingen, die derdendaaghe Koors met een fchrickelijcke

lijcke en nooyt-gehoorde verheffingh haar
aanvangh nam, welcke verheffingh nogh
even hard continuerde tot de Doot van
dien doorluchtigen, dogh nimmermeer
heerschens fat sijnde, *Vorst*, die verflaau-
de met sijn begravingh, en geheel ophiel
met het scheidten van de groote vergade-
ringh gehouden in 's *Gravenhage* in de jaren
1650 en 1651. waar op is gevolgt een
gansch *Heerlijcke* en *Frissche* tusschen-poo-
singh; maar door dien dese Koors soo ve-
hement haar begin genomen had, was het
niet wel bedenckelijck, datse soo aan-
stonds soude vervallen in die quynende
Sieckte; sonder nogh een tweede en der-
de verheffingh: het schijnt ons derhalven
niet ongerijmt, de snoode en vervloecte
verradery, gepleeght by *Buat*, *Kievith*,
vander Horst en soo voort, om *Holland* *Cijns-*
baar aan *Engeland*, en den *Prins de Subalterne*
van den Engelschen Koninck alhier te maken,
op te nemen voor de tweede verheffingh;
het *Exploit* op *Chattam*, de *Vrede* met *Enge-*
land en het vast stellen van het *Eeuwigh*
Edict voor de tweede tusschen-posingh;
en eyndelijck al de grouwelen (ick schric-
ke

ke als daar aan dencke) uytgewroght in den jare 1672. voor de derde en laaste verheffingh als in welke dese siecke soo was afgemat en haar krachten uyt-geput, dat niet dan de doot te verwachten was, die evenwel (mischien tot erger moetende bewaart, of (dat het wenschlijckst ware) om herstelt te sullen werde) doen daer niet open volgde, maar voorgekomen wierd van die quijnende en uyteerende Sieckte, die ick *Holland* hebbe toegeschreven, welke Sieckte wel dusdanigh magh genoemt werden, vermits in dien Oorlogh ons alles soo tegen liep, dat wy genootsaackt waren de *Vrede*, hoewel met kleyn voordeel, te soecken, die wy oock met weynigh *Reputatje* verkregen: en wat goets ons na de *Vrede* is over gekomen, behoeve ick naulijcks te vrage, alsoo een yders antwoord hier op buyten twijffel sal gereet sijn, namentlijck dat het niet anders is geweest als *Schattigh*, *Accijs*, *Tollen* en wat diergelijck meer magh wesen; welke droevige quyningh naderhant is uytgeborsten in ellendige Doot-stuypen; Doot-stuypen noem ick se, om dat al het gene

by de getrouwe *Regeerders* in *Holland*, *Zee-land*, *Vriesland* en *Groeningen*, omtrent de wervingh van 16000. Man, in 't werck gestelt en te wege gebraght is, by niets beter kan geleecken werden, als by die force en krachten, die een siecke, op sterven leggende, in het werck stelt, en wel tot soo verre, dat hy foodanige dingen doet en uytwerckt, die hem in gesont heyt en volle krachten sijnde, onmogelijk soude wesen.

Soo dese gelijckenissen in alles (bescheyden *Leser*) niet net over-een komen, soo bid ick, dat *U E.* slechts gelieft te bedencken, dat noyt eenigh gelijckenis soo vierkant op haar voeten kan staan, als wel het gene waar by se geleden wort, maar altijd, is 't niet geheel immers ten deelen manck gaat. Laat u de eenvoudigheyt der stijl en het niet na den aart der *Dicht-kunde* geregelde *Rijn*, geen steen des aan-stoots sijn; maar eer een beweegh-reden, om na den aart der *Liefde* te oordeelen, met te dencken dat het maar alleen is voort gekomen uyt een hert vol liefde tot de welstant van sijn *Vaderland*, en voort gevloeyt uyt

uyt een penne niet allcen niet gewent,
maar oock niet maghtigh om yets voort te
brengen, dat den Schrijver een kunstigh
Pvëet en deftigh *Orateur* soude toonen te
fijn, veel min om daar door eenige *Lof* te
willen bejagen: dat gy oock den rech-
ten naam op het *Tytel-blat* niet en fiet,
moet in u geen mistrouwen op mijn Per-
foon baren, maar eer een aan-leydingh,
om my voor voorfichtigh te houden; als
wel wetende, dat de dagen soo boos, de
vleyery soo groot en de *Regeerders* soo
fnood fijn, dat het onmogelijk is, fon-
der figh felven in lijfs-gevaar byna te bren-
gen, eenige hatelijcke waarheden aan den
dagh te brengen; evenwel heb ick'er eeni-
ge (sonder naam en eghter op het spoor
van andere seer geleerde *Politijcke*, die ick
als by de hielen grypende volge) in dit
kleyn Tractaatje, tot quytingh van mijn
gewiffe, willen beschryven; niet twijffe-
lende, of die lesse *Tunc cede malis, sed con-
tra audentior ito*, fal my in allen desen
Recht-veerdigen.

HOLLANDTS K O O R S;

Verergert tot een derdendaaghe;
Verandert in een quynende Sieckte;
En vervallen in elendige Doodt-ftuypen.

W *At* heeft ons *Hollant* niet al rampen moeten lijden
Om van het *flaaffche* juck haar halse te bevryden?

Wat heeft het (om haar *Hoogh- en Vryheyt* voor te ftaan)
Niet wreetheyt en verdriet in hare Ziel ontfaan?

Ons Volck had naaulijcks haar beginnen neer te planten

In 't *Oude Batavien*, en haar van alle kanten
Verforcht voor binnen en voor buytenlandts geweld;
Of van een ander fien fy haar de wet gefelt.

't Was al te langh dit Volck in ruft en vree gelaten,
Eerft veynfd'men, maar daar na begon men haar te hater

In 't openbaar, men komt met onverwinb're macht
En overweldicht haar, ja breekt haar gantsche kracht.

Nu was het koft'lijck pant, de *Vryheyt* haar ontnomen;

Nu faten fy geboeyt in 't albeheerschend' *Romen*,

En fagen (tot haar leet en duldeloofse pijn)

Wat onderfcheyt het was of flaaft of vry te fijn.

Maar neen haar dapperheyt was foo niet te beteug'le,

Of fy gevoelde noch de krachten haarer vleug'len,

't Geheugen van haar *Vry* en onbedwonge *Staat*

Baard' in haar tot het juck een onverfoenb're haat.

2 H O L L A N D T S

Den *Romeſ* had met haar een hulp-verbont gefloten;
En noemd' haar met de naam van trouwe Bontge-
noten,

Maar doe men al haar doen en handel wel befagh,
Haar *Vryheyt* raackt' in d' as, en kreegh vaſt ſlagh op
ſlagh.

Dit was voor *Bataviers* een hoon niet om te dragen;
't Gemeen begon haar noodt aan d' *Edelſte* te klagen,
Sy wenschten haaren neck t' ontfiaan van *Slaverny*:
Veel liever (als een ſlaaf in weelde) arm en *Vry*.
Een † *Helt*, hier-door geterght, die vat op ſulke reden
De moedigheyt in 't hert, de wraack bekruypt ſijn
leden : (aan :

Met 't Wapen in de vuyſt ſpreeckt hy het *Volck* dus
Mijn Vrienden 't is nu tijt ons van het juck t' ontfiaan.

M' heeft langh genoegh geleen de Roomſche trouloosbeden :

Men wacht vergeldingh voor de dienſten die w' haar deden

In voor'ge tijden, maar ons wel verdiendeloon

Is niet als weynſery en bittere ſmaat en hoon.

Sy namen ons eerſt aan voor Vrienden ja voor Broeders

Wy ſouden ſtrecken tot elckanderens behoeders,

Maar als men onſe plicht getrouw'lijck had voldaan,

Sach men ons niet als Vrient, maar eer als ſlaven aan.

Het *Volck* door deſe rēen gemoedicht en geprickelt;

Heeft ſich met *Claudius* in 't itryden in gewickelt;

Sy alle ſijn gereet te wagen eene ſlach,

Op dat men of ſijn Doot, of *Vryheyt* krygen mach.

(a)Ci vilis. Hy (a)riep al 't *Volck* by een, en deedſe ſaam vergaren,

In 't ſtilſte van de Nacht, by 't ruyschē van de blaāren;

In 't *Schakerbos* (b) recht' hy een groote Maaltijt aan,

Waar op hy d' *Adeldom* ſijn opſet deed' verſtaan.

Soo

† *Claudius Civilis* (alias) *Klaas Burgerſz.* een *Batavier* van
Konincklijcken ſtam. (b) Dit was een geheylight *Bos*, by
de *Latijnen* genaamt *Sacrum Nemus*, gelegen, na 't ge-
voelen van de meeſte *Schryvers*, tuſſchen *Voorchoten* en
Voorburgh.

K O O R S 3

Soo haast *Cruis* sach dat d' *Adel* door het drincken
Verhit was, liet hy stracks een gulden beker schincken
Van d' aldersterckste Wijn, op dat sy, als verwoet,
Haar recht beschermden tot den laastten droppel
Boedt.

Hier deed' hy al het Volck malkander trouwe sweren,
Om 't al te dienst-baar juck van *Romen* af te keeren,
En al die tot dit stuck (door laf heyt) 't hert ontschoot
Wierd' van het *Helden-puuck* vervloect en stracks ge-
doot.

Hy plaatsten achter haar de Kinders en de Vrouwen,
Op dat den aan-slagh haar door blooheynt niet mocht
rouwen,

Maar eer gemoedicht op den *Vyand* los te gaan
Op dat haar Egtgenoot en Kroost niet wierd' gevaan.
Sa riep hy) *Bataviers* en onversaagde *Mannen*!

Elck van u syeen Leeuw, om moedigh te verbannen
De Roomsche dwing'land; elck *Vrouw* sijn man'lyck quijt;
Om door 't geschey haar *Man* te moed'gen tot den strijt.

Dus heeft den *Batavier*, als woedende, verkregen
(Na dapp'ren tegenweer) de langh gewenschten *Zege*: *
De vreugd' was buyten maat vergeten was de smert,
Men was nu (als wel eer) gantsch vry van tongh en
hart.

Nu wisten sy hoe hoogh de *Vryheynt* was te achten:
Dies dagten sy haar voor 't verliefen meer te wachten
Als eerst, sy waren acht of negen hondert jaar
Vry van een dwingent *Hoofst* en merckelijck gevaar.
Maar naderhant haar *Staat*, wat hooger op gestegen
Verlockte menich *Vorst* om door geveynsde wegen
Van vrientschap 't moedig *Volck* te krygen in bedwang †

A 2

Dat

* Dese Victorie hebben de *Batavieren* bevochten om trent
72. jaar na de geboorte Christi, na de bouwingh van *Romen*
812. jaren.

† *Diederick* de eerste *Graaf* van *Hollandt* is van de *Staten*
des *Landts* gekoren Ao 913. sommige meenen dat hy gestelt
is van *Carolus Simplex*, andere meenen van *Carolus Calvus*,
doch dit is niet waarfchijnlijk.

H O L L A N D T S

Dat haar veel jaren had gevallen suur en bangh.
 Men gaf 't in 't eerst wel sacht en draaghelijcke name;
 Hoewel sy telkens veel meerder macht bequamen;
 Als haar van 't *Statendom* was wett'lijk toegevoeght:
 Sy hielden nimmer haar ten vollen vergenoeght.
 Doch 't gingh noch taam'lijk wel met d' ingeboren

Graven,

Men was wel niet heel *Vry*, oock niet geheelik *Slaven*,
 Vermits de *Graven* met de *Staten* van het *Landt*
 Te samen hadden 's *Lands* en *Volcks* bestier in d' *Handt*.
 Maar 't *Lyden* ginck eerst aan, wanneer wy moesten
 bucken (lucken

Onder 't *Borgoensche Huys*; (a) hier sacht men d' onge-
 Vermeerd'ren, om het *Volck*, van aardt soo vroom
 en sacht,

Te brengen onder d' al te onbepaalde macht. (ren;
 Dees' sochten't *Staten-Recht* allenskens te vermind'-
 En 't recht der Heerschappy (b) te brengen op haar
 Kind'ren,

Op dat dit strijdtbaar *Volck* (noch vol van *Euwelmoedt*)
 Door sulck een dwing'landy mocht raken onder *Voedt*:
 Dit al opslockend' *Huys* socht verder in te dringen
 Tót al wat machtigh was om *Hollandt* te bedwingen,
 En op haar scherpe spoor komt't huys van *Oostenryk* (c)
 't Welck van haar trotfen moedt gaf daad'lijk klaren
 blijk.

Eerst *Maxmil' aan*, doe *Pb' lips*, doe *Carolus de Vijfde*,
 Die met geveynsde deught en moedt sijn *Rijck* seer
 stijfde,

Hy stelde somtijts 't een of 't ander voorrecht in,
Om

(a) Hertoch Philips van Bourgondien is Graaf van Hollandt
 geworden in den jaren 1433.

(b) Het recht van *Survivance* en *Successie*.

(c) Dese Maximiliaan was wel geen Graaf maar Voogdt van
 Hollandt, hoewel hy sich altijd als Grave aanstelde.

Om foo de gunft van 't *Volck* te krygen na fijn fin :
Dees macht (hoewel meê fcherp) was echter te verdra-
gen ;

Want lof en *Glorie* was het geen hy woud bejagen ;
En fchoon hy inderdaat ftaat- en heerfch-fugtig was ,
Sijn even-moedigheyt quam *Hollant* dick te pas.
Maar laas ! fijn een'gen Soon gebynaamt *Ph'lips de*
tweede

Verbastert t' eenemaal van al de goede feden
Sijns *Vaders* (die den aardt van *Holland* was bekend)
Heeft ftracks der *Landen* recht en *Vryigheyt* gefchent. AO
Dees laat *Duc D' Alb'* aanftonts den tienden penninck 1567
vragen ,

Om oorfaack aan het *Volck* te geven om te klagen ; (a)
En , om fijn bloed-dorft en fijn heerfch-fucht te vol-
doen ,

Maakt dat het *Volck* veel twift en muyttery moest vœn.
Hier help geen weynich toe de ftaatsfucht van veel
Ed'len ,

(Die anders foo men dit niet dede moften beed'len)
Want daar 's geen beter raat die foo een 't Hert ver-
kloect ,

Dan dat hy fijn fortuyn in troebel water foeckt.
Van dees' was wel de grootft' *Prins Willem van Oranjen* ,
Die heym'lijck uytwrocht , dat men 't bloedigh juck
van *Spanjen*

B

Sou

(a) Den Koninck Philippus de tweede, fiende dat den Prins van Oranjen door fijn loofheyt de gemoederen des Volcks feer tot hem getrocken had, vreefde dat de Nederlanden hem eens tot een Hooft fouden aannemen over haar, daarom fonth hy Duc d'Alba, en gaf foodanige commiffie, dat hy de fucht des Volks niet licht soude krijgen, maar veel eer dat het volck gedurigh over fijn wreetheyt aan den Koninck fouden moeten klagen, waar door hy het volck focht meer aan hem verplicht te houden, met haar altemets eenige verfachtigh der Placaten te geven, en Duc d'Alba, quansuys, wat te bestraffen over fijn doen.

Sou werpen van de neck, en hem dan nemen aan,
 Op dat hy soo de plaats sijns *Meefters* mocht ontfaan,
 Hy maackte een verbondt den *Koninck* af te sweeren,
 En al sijn *Recht* uyt *Hol-* en *Zeelandt* strack te weeren:
 Op dat des *Konincks* plaats voor hem sy in geruymt,
 Heeft hy geen list noch goê gelegentheynt verluymt.

Doe wierd hy haast een *Man* vol *Gods-vrucht* en vol
Heyligheynt, (heynt
 Die om de *Gods-dienst* en de *Vryheynt* 't *Land* in veylig-
 Bracht door sijn groote forgh, maar 't was sijn eygen
Baat,

Die sich geberghnt vond in het heyl van onse *Staat*.
 Dit luckt hem wel want sijnd' een *Man* vol *Oorlogs-*
kennis,

Ontdeekt behendiglijk des *Spanjaarts* list en schennis;
 Soo dat hy 't hoogh gefach van twee *Provincies* kreech,
 En onderwijl raackt 't *Heyr* des *Vyands* uyt de weegh.
 't *Regeren* van een volck begon hem haast te smaken,
 Doch sach geen kans om tot het *Graaflyck* *Ampt* te
 raken;

Om dat de weerklanck van die alte bitt're *Naam*
 Was by het *Volck* gehaat en heel onaangenaam.
Duc d' Alba onderwijl dee niet als moorden, branden,
 En 't recht verkrachten van dees' strengh geboeyde
 Landen,

En die sijn wil weerftont geraackte aan de galgh,
 Hier door kreegh al het *Volck* van sulcken schelm de
 walgh,

Nog wierd' gewetens dwang geoeffent in de *Steden*:
 Nu was het veel te lang dit *Volck* op 't hart getreden,
 Om niet van 't *Spaansche* juck sig moedigh te ontslaan;
 Als certijts *Claudius* aan *Romen* had gedaan.

Het brave *Statendom* der *Vrije Nederlanden*

1579 Dat maackte (tegens elk die haar quam aan te randen)
 Tot *Vytrecht* een bescherm en eeuwich hulp-verbont
 Om

Om na geen *Vrîd* te sien voor men in *Vryheyd* stondt.
 Men sweert den *Koninck* af door ord're van de *Staten*,
 Men breekt sijn *Wapens* en vernietight sijn *Placaten*,¹⁵⁸⁸
 En uyt 't *Gebede-boeck* wierdt sijnen *Naam* gescheurt
 En daar was niemant die dit niet voor goet en keurd'.
 Nu meend' men had men voor geen dwingend' hoeft
 te duchten,

(Want 't *Graaf'lyck Ampt* was uyt) nu wist men van
 geen sichten;

Daar men de *Dwing'landy* sijn *Heers* had afgekeert,
 Om dies te beter van sijn *Knecht* te sijn verheert.

Nu had 't *Aamechtigh Landt* wat *Ademtocht* gekregen,
 Doch *Willem*, vreesend' dat men hier wel een'ge
 wegen

Mocht inslaan tot verdrag, heeft het soo loos beleyt
 Dat hem gegeven wierd de *Hooge Overheyd*;

Dit was in d' Oorlogh maar, doch 't was seer licht te
 mercken,

Dat hy sich in 't gebiet foodanigh socht te stercken,
 Dat, als de schrick van *Graaf en Heer* was uyt de weegh,

Hy d' opper *Heerschappy* heel in sijn handen kreegh.
 Hy maackten hem bemint by 't *Volck* en by de *Staten*,

En somwijl had hy hem wel soo ver uyt gelaten,
 Dat men wel merckte (schoon hy 't *Graaf'schap* wel
 niet vroegh)

Dat men hem dienst sou doen, indien men 't hem
 opdroegh.

Dit had hem haast geluckt, men had al vast besloren
 Den dagh en tijt, om wêêr de *Vryheyd* wech te stooten,

Hoewel twee *Stêên Der Goud'* en 't *machtigh Amster-*
dam

Niet wilde toestaan, dat hy tot het *Graaffschap* quam:
 Maar de *Hooghste Hemel-voist*, die 't *Volck* te seer be

minde,

Dan dat s' haar wederom als slaven lieten binden,

8 H O L L A N D T S

Liet toe, dat door een schelmſch'en omgekochte hant
 1584 Dien *Vorſt* door-ſchoten wierd (nochtans tot *Heyl* †
 van 't Lant.

De Son begon doenmaals wel eenigſins te ſchijnen,
 Maar ach! een donckre wolck dēē die wel haaft ver-
 dwijnen;

1585 Als *Dudly* (a) aan quam met 't geſpuys van ſijnen *Raadt*
 Alt' ſaam vyanden van dees' *Vrygevochten Staadt*.
 Dees inôô door-trapte *Fiel* ſocht door geveynſde
 trouwe

Een brugh tot oproer en tot *Dwing'landy* te bouwen,
 Hy nam de *Gods-dienſt* tot ſijn ſnoode deck-kleet aan
 Om onder *Gods-vruchtſ* ſchijn ons *Hollandt* te verraân.
 Doch *God* verweckt' een Man, die ſulcken opſet
 ſtuyten, (Gusten:

En ſtaagh de liſt ontdeckt' van 't *Hooft* der *Schotſche*
 't Was *Olden Barnevelt* die hem de *Kaart* verſtack,
 En door ſijn ſchrand're vlijt dien trotſen *Hooghmoede*
 brack.

Soo ras *Lyceſter* ſach dat alles hem liep tegen,
 Socht hy (ſoo loos als boos) veel middelen en wegen,
 Om 't *Graauw* en 't *ſijne Volckte* krijgen aan ſijn handt,
 Op dat hy *Barnevelt* en *Maurits* voerd' uyt Landt.
 Dit bleef niet ſoo geheym, of 't quam wel haaft ter
 ooren

Van *Olden Barnevelt*, die al ſijn doen ginck ſtooren,
 En inēē die pas mēē af, dies *Graaf Lyceſter* dacht,
 't Is beſt dat ick vertreck, en dat 'k mijn *Hooft* hier
 wacht.

Lyceſter

† Niet om dat hy het Landt niet genoegh beſchermdē,
 maar om dat ſoo hy noch drie a vier dagen geleeft had de
 Graafelijcke regeringh weer herſtelt ſou geweest ſijn, en wy
 eeuwigh onder de ſelve ſoude hebben moeten ſuchten.

(a) Robbert *Dudley* Graaf van *Lyceſter* van *Koningin*
Elifabeth uyt *Engelant* geſonden tot *Gouverneur* der *Neder-*
landen.

K O O R S 9

Lycester trock na huys misnoeght in alle deelen ,
 Om dat hy na sijn lust den Meester niet mocht spelen:
 Soo dat *Mauritus* door Raad van d' *Advocaat* ,
 En een'ge vrome kreegh al d' *Ampten* van den *Staat* .
 Nu ginck' thet *Vaderlant* een tijd lang seer voospoedig;
 Want *Maurits* was een *Vorst* vol krijghs - beleyt en
 moedigh :

Maar laas ! *Lycesters* geeft wort in hem haast herbaart;
 Men merckt' al in 't begin sijn al te heerschend' aart.
 Sijn eerste *Prof-stuck* was 't bestaat met kracht te
 stuyten ,

Op dat men door den krijg met *Vyanden* van buyten
 Ons innerlycke maght geheel verliezen mocht ,
 En *Hy* dan met gemak ons tot sijn slaven brocht.
 't Bestant wierd evenwel gemaackt voor twalef jaren, 1609

Op dat men onderwyl wat krachten mocht vergaren:
 Dit wrockte *Maurits* in het binnenst van sijn *Hert* ,
 En meend dat hier door sijn gefagh vermindert wert.
 Na seer veel *Veynsens* heeft hy eynd'lijck wraack ge-
 nomen ,

Een wraack die tot dees dag het *Hert* treft aller *Vromen*:
 In 't jaar van tien en acht wierd aller vroomste *Man* 1618
 Gevangen op den dagh der slachtingh van *Sint Ian* .(a)
 Dien *Man* die hy (naast *God*) alleen sijn *Heyl* was
 schuldigh ,

En die om sijn behout veel smaat en *Hoon* geduldigh
 Had uyt-gestaan , op dat hy 's *Vaders* ampten kreegh :
 Nu helpt hy voor al 't goet sijn *Helper* uyt de weegh.
 't Was hier mee niet genoeg de *Phenix der Geleerden*
 De *Groot* , en *Hoogerbeets* , die 't *Spaanse* juck af-keerden ,

B 3

En

(a) Anno 1618. op den 29. Augustus sijnde de dagh van St.
 Jans onthoofdingh , Wierd Johan van Olden Barnevelt ,
 soo als hy ginck na de vergaderingh van de Staten van Hol-
 land (die hem in hare beschermingh genomen hadden) van
 een Cap: van de Garde van Prins *Maurits* , tegen alle trou-
 we , gevangen genomen.

En moedigh spraken voor de *Wetten* van het *Landt* ;
 Die moften meê op d' een of d' ander wijs aan kant-
 Doe dwongh hy in de stêên de *vrome Magistraten*
 Het Stads bestier en al haar *Ampren* te verlaten ;
 En bragt'er *Mannen* in met meyn-*Eedt* vaak bemorft,
 Die hy gebruyckte tot sijn wraack-lust en *Bloet-dorst*.
 Noch liet hy eynd'lijck een *albaansche Bloet-Raad*
 spannen

Bestaand' uyt bittere, en omgekochte *Mannen*,
 † Gehuurt tot dese saack voor ruym twee duysent pont:
 Dus wierd's *Land's Vrijgheyt* verdelght tot in de gront.
 Dees *Mooiders* hebben d' *Eedt* en trouheynt langh ver-
 bannen

Die velden 't *Vomus*, na het voorbeelt der *Tyrannen*,
 Niet hebbend' sijnen saack gewogen in de schaal
 Van *Reden*, maar eylaas! sijn loon was 't schendigh
 Staal (vol-voeren,

Hier ginck 's *Land's* treur-rol aan men most die oock
 Met't alder vroomstet *Hoof*t te nemen van de schoeren
 Van *Olden Barnevelt* die *Holland's Roem* en *Macht*
 Uyt sulcken ned'righeynt tot sulcken luyfter bracht,
 Dees overtrouwe *Ziel* gefolt door veel *Elenden*
 Stapt' feer geduldig met sijn stockje na sijn *Ende*,
 Hy toont sijn onschult aan het *Volck* op't *Hof-schavot*;
 Hy knield' en kreeg de slag en gaf sijn *Ziel* aan *God*.
 Doe treurde *Holland* om het bannen van twee *Vaders* *
 Op 't *Huys te Loevesteyn* geschantvleckt als *Verraders* :
 Denck eeuwig *Holland's Leeuw* aan't jaar van *Negentien*,
 Wat gy toen dwiglandy en moord-lust saagt geschê.
 Men

† De 24. gedelegeerde Regters van Olden Barnevelt hebben voor dit vonnis (boven haar salaris) uyt de gemeene Lands middelen genoten tot een vereeringh 2400, guldens.

* Hugo de Groot Pensionaris van Rotterdam, en Rombout Hoogerbeets Pensionaris van Leyden wierden 5. dagen na het onthoofden van Barnevelt sijnde den 18. May 1619. gecondemneert in een eeuwige gevanckenis op Loevesteyn.

K O O R S II

Men rechte dan een *Beeld* op 't *Hof* in 's *Gra* *ven* *bagen*
 Reght voor de *Groote Zaal*, komt dan de *Vreemd'ingh*
 vragen

Door wie dat sulcken *Man* gebracht is tot de doot?
 Soo seg door die, die hy gequeeckt had in zijn schoot.
 Men setten op zijn *Hooft* een krans van *Lauwer-bladen*,
 En nevens hem zijn *Roem* en *Glory-rijcke Daden*,
 Dit op-schrift fett'men vry voor op een *Marmor-steen*:
 (Tot teycken dat dien *Helt* onnoofel heeft geleên)

Dit was de steun-Pilaar van 't Lant, en voor *Hispanjen*
 Een *schrick* en *Geffsel*; en een *Vader* voor *Oranjen*:

Maar Dees heeft (ô! *bloet-dorst*; door een *vervloeckte sneê*
Hem 't leven wegh *gerucht*, en 't *Vaderlant* de *Vreê*. (den,
 Hier sag men klaar de *trouw* van *dees Nassouische Hel-*
En hoe sy *Staat* en *Kerck* in *Weeld* en *Vrheyd* stelden:
 Men sag haast wat van haar *bestier* te wachten was;
 Daar men al in 't *begin* soo *bitt're Vruchten* las.

Dog *God* die *toonde* haast dat hem dit feyt *mis-haagde*:
 Want van die *tijt* af hem geen *aanflag* oyt wel *slaagde*;
 Hy sloeg hem haast te *bed*, en (van 't *verstant* berooft)
 Riep hy *gedurig*, *weg!* met dat *bebloede Hooft*.

Ses jaren quam hy na dit *heerliick stuck* te *sterven*, 1625
 En *ired'rick Henderick* quam al zijn *goed'ren erven*,
 En al de *Carges* sijn hem *strack* ter hand *gestelt*:
 Dus slotens ons weer haast in het *Nassouisch gewelt*.
 Doe was 't een *fluymer-tijt* ontydig hier te *noemen*,
 En van wiens *vruchtens* men sig niet veel kon *beroe-*
men;

Mits defen *tijt* het *Landt* op soo veel *schatten* stond,
 Dat *Hollands Geld-kas* wierd *geleeght* tot op de *grond*.
 Dien *Oorlogh* was een *voit* om 't *Volck* de *beurs* te
 putten,

Op dat sy *naderhant* ontbloot van *goude stutten*
Genootsaackt fouden sijn na 's *Lewds-mans* wil te *gaan*
 En 't *juck* der *dwing'landy* als *eerst* te *nemen aan*.

Het *Volck* was ftraag verheugt, en riep alweêr *Victorie!*
Maar Laas! fy dachten niet, dat 's *Veld-beers Lof* en
Glorie

De weg was tot bederf van het gemene *Land*:
Want 's *Princen* grootften *Roem* was *Hollands* groot-
ften fchand.

Dees koftelijcke *Prins* trock fteds met magt te velde,
Waar door hy *Landen* *Volck* dick in perijckel ftelde:
Daar 's *Thiënen*, *Leuven*, ja heel *Braband* inſgelijck,
Die gaven van ſijn doen een alte klaren blijck.
Ter *Zee* ginck 't anders toe, daar liet hy alles loopen
In 't wild', en ſchaamd hem niet 's *Lands* *Schepen* te
verkoopen

Die dan weer kruyften op de *Schepen* van den *Staat*,
Waar door de *Koopmanſchap* gebragt wierd buytê raat.
Sijn *Kind'ren* liet hy aan ontſlagb're *Huſſen* trouwen,
Om ons te beter in ſijn loos bedwang te houden:

Hy dwongh ſijn eygen *Neef* de *Survivance af*, (a)

1631 En maackt' dat *Holland* die ſijn *Soon* ten eerſten gaf. (b)

Tot 't ſtaacken van de *Kryg* was hy nooyt te bewegen:

Sijn *Heiſch-* en *Geld-*ſucht was de *Vrede-handel* tegen:

Maar als de *Spanjaart* hem te *vrede had geſtelt*

Met *Sloten*, *Stercken* en een groote ſomme *Gelt*;

1647 Doe was hy haaft bereyt ſijn ſtem daar toe te geven;

Doch d' *Hemel* wilde niet dat hy ſoo lang ſou leven,

Dat *Holland* (na veel ramps) de ſoete *Vred* genoot,

Die hy (tot 's *Lands* bederf) gehaat had als de doot.

Na ſoo veel daden quam dees *Gidion* (c) te ſterven:

Nu

(a) Graaf Willem Fredrick van Naſſouw ſijn *Neef* dwongh hy door ſijne geſanten de *ſurvivance* van het *Stadhouderſchap* van *Groningen* en d' *Omlanden af*.

(b) In 't jaar 1631. verkrijght hy door ſijn ſnoode knype-ryen voor ſijn *Soon* Willem de tweede, doenmaels noch maar Vijf jaren oud, de *ſurvivance* van het *Stadhouderſchap* van *Holland*, als oock het verwacht van alle ſynes *Vaders Ampten*.

(c) Dese als oock nog veel andere namen uyt de *H. Schrift* gaven hem de *Hooffche* en *flatterende Predicanten*.

Nu (meend men) foud men wel een beter stand ver-
werven;

Vermits het *Vaderlant* van foo een was verloft
Die haar de *Wel-vaart* en de *Vryheyd* had gekoft.
Maar laas! dees vreugt was kort, fijn Soon *Wilhem de*
tweede

Quam als een trotse *Leeuw* fijs *Vaders Throon* betredé,
Hy steld' hem aanstonts aan als wettig Opper-heer,
En smeet der *Staten macht*, en *Recht* van boven neêr.
Dees onbesonne *Wulp* in 't eerft al klaarlijk toonde
Wat fucht tot *Hollandts Heyl* in fijne boesem woonde:
Hy wou baldadiglijk de *Vrede breecken af*, 1648
Soo men, als *Spanjen*, hem geen satisfactie gaf. (a)
Hy bracht in *Staat* en *Kerck* feer veel veranderingen
Veel *Vreemde* fogt hy in 's *Lands Ampten* in te dringen,
Al fnoode *Vleyers*, die ftaag vlogen van fijn hand,
En 't *Recht* verdelgden van dit *vry-gevoogen Land*.
Nu dagt het *Hollandt* tijt eens op haar huys te dencken, 1650
Om sonder fchaâ en 's *Lands* beveyliging te krencké,
Het volck 't ontlaften van d' ondragelijcke laft
Die *Fredrick Hendrick* op haar fchouders had gepaft.
Het oogmerck en het wijs advijs der *Heeren Staten*
Was het afdancken van een goet getal Soldaten
En *Ruyters*, die den *Staat* had in haar dienst en *Eedt*;
Om te verminderen de pijn en 't *heeren-leedt*,
Dat anders ligt het *Volck* tot in de gront fou drucken,
Indien het onder foo een laft nog lang moft bucken:
Alfoo *Prins Henderick* reets opgenomen hadt

(a) Den Prins, na dat hy (als fijn Vader) al veel gefohenc-
ken van den Koninck van Spanjen bedongen had, wilde hy
echter de *Vrede* niet helpen bevorderen, of men moft hem
hier te lande mede een recompense daar voor geven, en dat
gedaan zijnde wierd de *Vrede* in den jare 1648. tot *Munfter*
gefloten.

Ten lasten van het *Landt* een on-af-losb're schat, †
 't Was dan geen wonder dat ses * van de trouwste
 Steden

Van *Holland*, soo seer deên om al de and're *Leden*
 Te brengen tot eendraght op dit soo braef beslyt;
 Om het af-dancken van het *Volck* te wercken uyt.
 Maar doe was't *Willems* tijt het twilt-vier aan te steec-
 ken, (ken:

Om d' *Eendracht* van het *Volck* en *Steden* te verbreec-
 Hy wist wel dat'er niets sijn saack was in de weegh,
 Als dees', indien den *Staat* die na haar wenschen
 kreegh. (te gangen

Geen schelm-stuck krijgt oyt schijn dan door bedeck-
 Dies had hy fray den *Rock* der *Godt-dienst* om gehangē
 En tot dit *Eere loos* bestaan gebruyckte Hy

De list'ge *Pape-tongh* en snoode *veynsery*,
 Hier toe gebruyckte hy uyt d' *Haaghsche Predicanten*
Broer Stermont en *Broer Loot*, twee *Puritteynsche quanten*,
 Hier by quam *Goedbals* nog, die braaf den *Charletan*
 Kost spelen op het *Hof*, en queet hem als een Man.
 Dees' had hy in de *Kerck* die hem gedurig vleyden,
 En 't los en domme *Volck* na sijne wencken leyden:
 Door dees' is d' *Eendracht* van den *Staat* van een ge-
 splitst,

En tegen 't *Wettigh Hoofst* de *Leden* op gehitt.

Hier

† Frederick Henderick had het met sijn kostelijke Veldt-
 tochten soo ver gebracht, dat de Staten van Holland en West-
 Vrieslandt genootsaackt waren sedert den jare 1625 tot 1647
 hare goede Ingesetenen te belasten met hondert en veertigh
 milioenen gouts, om de overgroote Oorloghs lasten te vol-
 doen, boven welke somme sy noch beswaart waren met
 dertien milioenen; waar van jaarlijcks by haar een-en-se-
 ventigh hondert en vijftigh duysent gulden voor Int'resten
 moften betaalt werden.

* Te weten Dordrecht, Maarlem, Delft, Amsterdam,
 Hoorn, en Medenblick, uyt welke Steden naderhand de
 Heeren na Loevesteyn wierden gevoert.

Hier fach men klaar de snood' on-danckbaarheyt der tyden :

Hier moft de *Meeſter* van ſijn *Huwelingen* lyden :
 Een hont (hoe dom) nogtans ſijn eygen *Meeſter* kent ;
 Daar dit geſpuys het *Recht* van haar *Regeerders* ſchent.
 Noch meer leê *Holland* van trouloofe bontgenoten,
 Die in de voor'ge *Eeuw* de handen met haar ſloten ;
 Daar *Holland* (om haar *vryte* maken) meer alleen
 Gewaagt heeft en geſlaaft als d' and're ſamen deên.
 In plaats van *Holland* in haar ongeval te helpen (a)
 Soo ſochten ſy haar met al 't leed te overſtelpen :
 De *vryheyt* en het *Recht* kreeg van haar wond op wondt ;
 Sy wenſchten *Hollandts* magt verdelgt tot in de grondt
 Als *Willem* merckte dat ſijn aanſlag hem miſluckte ,
 En dat m' in *Holland* voor ſijn *Heers-fucht* noch niet
 buckte ;

Maar even vlytig op haar *Raads-beſluyten* ſtont
 Als vaſt geveſticht op een onverwickb're grondt ,
 Ging hy op bijtender en ſcherper midd'ien dencken :
 Om 't *hooge Staats geſag* geheel en al te krencken ,
 Hy brak ſijn *Eedt* en *Trouw*, ſteld billickheyt aan kant,
 En nam een hard' en noyt-gehoorde ſaack by d' hant.
 Hy trock ſelf in perſoon door al d' *Hollandſche Steden*,
 Om door ſijn by-ſijn al de onbedreven *Leden*

Bevreeft

(a) Siet hier van het 1. artijckel van de Unie, waar by de Staten van de and're Provincien, die Provincie wiens recht maar eenighſins gelædeert wierd, gehouden waren de ſelve met goed en bloet te adſifieren en te beſchermen, en behalven dat ſy dit niet alleen niet hebben gepræſteert, maar in tegendeel getracht de Provincie van Holland en Weſt-vrieſlandt t'eenemaal te onderdrucken en te onder te brengen, met alle de heylſame reſolutjes van Holland tegen te gaan en den Prins den vollen toomte geven om ſijndollen yver en wraack-luſt te vol-voeren, gelijk haar trou-looſheyt gebleken is doe ſy met haar vijf of ſeſſen een reſolutie te vooreſchijn brachten op naam van de Staten Generaal, waar by den Prins geauthoriſeert wierd de beſendingh in de Steden te doen.

Bevreeft te maken : want zijn Suiten was wel sterck
 Vier hondert koppen die hem dienden in dit werck ;
 Dit was quansfuis de last der *Algemeyne Staten* ,
 (Hoewel'er doe maar vijf of ses vergadert saten)
 Den Die dit roem-ruchtig stuck *Held-haftig* voerden uyt,
 5 Ju-Op naam en *Zegel* van een *Wettig Saats* besluyt.
 ny. Dit was nog niet genoeg om trouw' en *vroome Heeren*
 Van haar soo heylsaam werck en opset af te keeren,
 Voor *Vrybeyd* stonden sy heel pal en onvervaart
 En 't *Heyl* van *Land* en *Volck* was haar te lief en waart,
 Dan dat s' uyt bloodigheyt sigh selven souden neygen
 Na's *Vorsten* wulpsen sin, door smeecken of door
 dreygen :

Die deê gelijk eertijts de snoô *Rhehabeäm*
 Die d' oude *Raad* verwierp en schelmse *Raads-luy* nam,
Pluym-strijckers Duyts en *Frans vyandelycke Vrienden*
 Dees reuckeloofse *Vorst* in al sijn handel dienden,
 Als *Aersens* * en *Capel*, *Renswoud*' en and're meer,
 Geslagen schelmen en schandvlecken van haar *Eer*.
 Dees *Raads-luy* waren door haar snoode troulooshedê,
 De oorfaack van al 't quaat en onheyl dat wy leden,
 Sy bliesen hem een *Heyl-* en *Eer-loos* op-set in,
 Om alles door geweld te krijgen na sijn sin.
 De *Hayren* ryfen my van schrick en vrees te bergen,
 Als 'k denck dat m' *Hollands Leeuw* soo smadelijk
 dorft tergen :

Wat

* *Francoys Aarsfens* een brabander, eertijts door den
Advocaat Barnevelt gevordert is naderhant een principaal
 instrument geweest van *Prins Maurits* in 't ombrengen van
 den voornoemden *Advocaat* en het verkrachten van de pri-
 vilegien; soo oock sijn *Soon* den *Heer van Spijck*, die
 hem heeft laten gebruycken tot *Verfpieder* binnen *Amster-*
dam, om haar *Ruijn* dies te eerder en te beter te bevor-
 deren, om welke frayje saacken hy in den jare 1651. ge-
 nootsaacht is geweest sijn *Ampt* te quiteren, als oock te
 verfoecken in de *Amnestie* te mogen beerepen worden, op
 dat geen verder onderfoeck over syne actien mocht geten-
 teert werden.

Wat leê hy niet al spijt en smaat en ongevaar
 In d' Hooymaand van het al te droeve *Gulde jaer*
 Doe't dollè oorlogs *Paers* by nacht quam aangeftegen:
 En doe men't Krijghs-volck van de Staadt gebruyck-
 te tegen

De grootst' en machtigste der Steden van ons *Lant*,
 Om, wat na *vroomheyt* aard, te helpen van een kant.
 Men gaf't de naam dat dit geschiede om de Steden
 Strick te bewaren by de Unie en de *Vrede*,
 Waar tegen *Holland* soo men voorgaf had misdaan
 Met tegens d' andere *Provincies* aan te gaan:
 Maar 't oogmerck was die Stadt met 't *Krijghs-volck* t'
 overromp'len

Met 't oop'nen van de *Poort* en *Amsterdam* te domp'len
 In brant en jammer en te rooven al haar schat
 Die d' Haven van *Euroop* in volle rust besat:
 Men fou de *Wissel-banck* van al haar gelt ontblooten,
 Om hier door d' Hart-aar van gantsch *Holland* af te
 stooten:

Het plond'ren van de *Stad* was't *Krijghs-volck* toegestaan
 Op dat de koopmanschap geheel te grond mogt gaan.
 Dus socht den *Prins's Lands Recht* en *Welstant* te ver-
 bannen, (nen,

Op dat hy sonder schroom sijn krachten in mogt span-
 Om tegen *Engeland* met oorlog aan te gaan,
 Op dat men daar sijn eysch door dwangh soud nemen
 aan: †

Op

† Des Princen oogmerck was (na veeler meningh) *Am-
 sterdam* met verrassing in te nemen, en met *Krijghs-volck*
 beset te houden, en dat men het gelt uyt de *Wissel-banck*
 de Republijck van *Engeland* met Oorlog soo verre tot sijn
 dispositie soud brengen, dat *Carel de 2.* reets Koninck van
Schotland, van haar vierd aangenomen tot Koninck van
Engeland, en dit geluckt sijnde, die Koninck sijn magt
 by den *Prins* sou voegen, en geheel *Holland* te dyvingen
 den *Prins* tot Graaf en absoluyt Heer van haar *Provincie*
 aan te nemen.

Op dat sijns *Vrouwen Brodr*, *Prins Carolus* de tweede
 Als opper *Souverayn* op *Stuarts Throon* mocht treden.
 Nu, dacht hy, was dat werck soo heymelijck bestelt,
 Dat hem geen tegenstant kost deeren noch geweld.

Den Doch *God* sond op die nacht een mist en sware regen,
 29^{lu} Waar door de *Ruytery* afdwaalden van de wegen.

ly. Hier bleeck hoe weynig dat des *Menschen* optet gelt
 Als *God* hem tegens haar en haar besluyten stelt.
 Haar order was rondom de posten t' onder(scheppen,
 Op dat'er niemand van den aanslach iets sou reppen;
 Nochtans d' *Hamburger Post* geraackten ongemoeyt
 Door 't Leger dat van uur tot uur in aan-was groeyd;
 Hy spoeyd' om in der yl tot in de Stad te raken,
 Om aan de *Magistraet* met een bekend te maken
 Het geen hem op de reys in 't Leger wedervoer:
 Hier was die groote Stad terstont in *rep* en *roer*.
 Men haalt de bruggen op en, doet de poorten sluyten,
 Om 't *Heylloos Nacht-gebroet* haar inood verraet te
 sluyten:

De moed'ge *Magistraet* betrachtend' *Eeden Eer*
 Steld' midd'len in het werck tot dap'pren tegenweer;
 Het *Volck* bragt het geschut manmoedig op de *Wallen*:
 Bereyt als *Leeuwen* op den *Vyand* aan te vallen,
 Ja elck is even graag te sterven voor haar *Stads*,
 En voor de *Vryheyd* van het *Land* (de beste schadt).
 Was d' aanslag aan het *Y* mislukt: in 's *Graevenhagen*
 Gevoeld' men dies te meer des *Veld-beers* harde slagē:

Den Op Hooymaands dertighften (ô spijt) gebruyckten hy
 30^{ju} Een openbaar geweld, en lout're *Dwing'landy*.

ly. Hy schaemd' hem niet het *Recht* der *Volckeren* (a) te
 schenden, Maar

(a) Het Recht der Volckeren by de Latijnen *jus Gentium*
 genoemd, vvas by de Romeynen Heylig en most onge-
 schonden blyven, en by aldien het selve in een of meer
 van haar gesanten gelædeert vviert, vviert het voor de
 hooghste mis-daar gehouden, en aan de ganischen Staat
 selve gedaan geacht, en by gevolge oock ten nyterste
 vvreckbaar.

Maar deê (als een Tyran) door hulp van fyne benden,
 Verseeck'ren op het Hof ses *Leden* uyt den *Raet*
 Van *Holland* (ô ! vervloect' en trouweloofe daet)
 Dees ses *Befchermers* van het *Recht* en *Vryjgheden*
 Van *Holland*, wierden voor de dienften die fy deden
 Aan 't *Vaderland*, gevoert met schrickeliick gedruys
 Van *Volck*, als in triumph na 't *Loevefeynsche huys*. (a)
 Doe *Willem* merckte dat het hem vry was ontschoten
 En dat zijn *Neesf* (b) de poort des *Amstels* vond gefloten
 Als hy met 't *Krijghs-volck* dacht te trecken in de
Stadt,

Om haar t'ontweldigen haar *Kleywood'* en haar *Schat*.
 Steeg hy aanftonts te *Paart* en ruckte na het *Leger*
 Tot *Amsterveen*, om soo *Stads Borgery* gedweeger
 Te maken doer zijn macht, en tegenwoordigheyt:
 En echter wierd zijn eyfch hem van het *Volck* ontfeyt.
 Doch *Amstels achtb're Raadt* (om alles niet te wagen
 Tot 't uyerft) heeft door haar *Gefanten* voor doen
 dragen

Aan *Willem* een accoort en minnelijck verdragh,

Het

(a) Dese ses Heeren aldus schelmachtigh vast gehouden
 sijnde, vvierden des Sondaghs avonds, sijnde den 31. Ju-
 ly 1650 in twee Carossen (in yder drie) gefet, elck met
 drie Soldaten by haar (op dat sy niet met malkander in 't
 heymelijck fouden spreecken, vyant Latijn en Frans vvas
 haar verboden te spreecken) 25. Ruyters voor yder Koets,
 soo veel int midden, en soo veel achter met noch vijftigh
 musquettiers, door de Venen, Woerden en Yffelsteyn ge-
 voert (om alle Steden voorby te gaan) na het Huys te *Loe-
 vefeyn*. De Namen van de ses Heeren sijn dese: de *Wit*
 van dorth, *Duyft* van Voorhout van *Delt*, *Ruyt* en de
Waal van *Haarlem*, *Keyser* van *Hoorn*, *Stellinghverf*
 van *Medenblick*.

(b) Den *Prins* had sijn *Neesf* *Graaf Willem* *Stadhouder*
 van *Vrieslandt* gefonden om *Amsterdam* met verrassing in
 te nemen op den 30. Iuly het vvelck hem misluckte, hier
 op quam den *Prins* noch dien selfden avont in 't *Le-
 ger* voor *Amsterdam* om met gevvelte te ondernemen, dat
 sijn *Neesf* door list niet had kunnen krygen.

Den 3. Augusti
 Het welck gefloten wierd op Ooghft - maants derden
 dagh. (a)

Maar onder dit bedingh Eylas! dat twee gebroeders
 Twee *Bickers* vol van trouw twee Steed- en *Burger-*
boeders

Hun ftaat verlieten en hun Ampten, om met glimp
 Sijn Leger van de *Stadte* voeren sonder fchimp.

Wat treurde *Holland*? doe den *Amftel* moft ontheeren

Twee *Catoos* uyt haar Raat twee *Vrybeyd* lievend *Heerē*:

Dordrecht haar *Heer de Wit*; *Haerlem* *De Wael* en *Ruyt*:

En *Delft* *Duyft van Voorhout* die ftercke *Vrybeyts-zuyt*.

Hoe droevigh klaagde *Hoorn* de *Hoofst - Stad* der *West-*
vriefen,

Doe fy de trouwe raat van *Keyfer* moft verliefen?

En riep niet *Medenblick*, *Zielzogende*, *ick fterf!*

Soo ick noch langer mis mijn brave *Stellingwerf*?

Dees snoode *Dwing'landy* wierd evenwel geprefen

By een'ge *Leeracys* in *Gods Kerck* en onder desen

Queet *Teelingh* hem het meeft een *Goddeloofe Zeeuw*,

Een fchender van *Gods woort* (b) een *Monfter* van ons
Eeuw.

In *Wijn-maent* na dit werck trock hy na's *Grav'nbagē*,

Na dat eerst *Rheenen* had gevoelt de *wreede flagen*,

Waer meê hy haar en ons foo fcherp en wreed'lijck
 floegh;

Niet

(a) Op den 3. Augusty vvierd de *Vrede* tuffchen de *Stat* en
 den *Prins* tot *Amfterveen* gefloten.

(b) *Maxmiliaan Teelingh* *Predicant* tot *Middelburgh* liet
 in die tijt een *Boeckje* uyt gaan onder de naam van *vry-*
moedige aanspraack aan *zijn Hoogheyt Prins Willem* de
zveede, vvaar in hy de *besendingh* in de *Steden*, de
belegeringh van *Amsterdam*, het *fayferen* van de *Heeren*
 &c. feer roemde, als *gefchiet* *fijnde* door *ingevingh* van
Gods Geest, gelijk hy oock de *daden* van *Maurits* aan
Barnevelt en andere *verhaalde* oock alsoo *gefchiet* te *fijn*,
 ja hy *fchreef* den *Prins* namen toe, die *alleen* *God* *felve*
 in *zijn Woort* *vyerden* *toegefchreven*.

Niet denckend' dat de doot hem na zijn Leger joegh.
 Het glas sijns *Levens* liep teer schielijk na het ende,
 Waar door men klaerlijk sag, dat *God* het fchip wou
 wende

Na veyl'ger Haven; want op Slachtmaants felden dag ^{Den}
 Men d' ondergang des Sons des *Tweeden Willems* sag(a) ^{6.No}
 Hier sag men dat de val de *Hoogmoet* haast komt volgē; ^{verm}
 Hy sterft hier die den *Staet* byna had in gefwolgen : ^{ber.}

O ranje storte hier als eertijts *Phaëton*,
 Die roeck'loos mennen wou de Paerden van de *Son*. (b)
 De Faam van *Willems Doot* drong door tot in de *Stede*,
 Die meeft voor 't recht van 't *Landen Vrybeyd* leē en
 deden :

De blijfchap overtrof de voorge pijn en fmert;
 Nu was men vry van Mondt te voren maar van Hert!
 't Geheugen van dees doot moet nooyt van *Holland*
 wijcken,

Vermits men niet meer was genootfaekt omte kijkē
 Na eenen die als hy zijn dollen fin niet hadt,
 Zijn wett'ge *Meefters* wel deē fetten in een gat.
 Nogtans verdiend' hy lof by die hem 't meefte haten
 Want hy geopent had de oogen van de *Staten*.
 Om haar te wachten, dat het kost'lijk *Vrybeyts-Schip*
 Sig niet weer ftoote aan d' af-fetfel van die *Klip* :

C

Dit

(a) Op den 6. November 1650. is Prins Willem de tweede,
 na een siekte van 8. dagen, in 's Gravenhagen overleden,
 nauw'lijcks 24' jaren out sijnde.

(b) Dese gelijckenis kan teer wel met dit Exempel over een
 gebracht werden, alfoo Prins Hendrick de Staats wagen
 teer slim en doortrapte Kost mennen na zijn eygen interest,
 en phantafie, soo evenwel dat de Staten en het Volck noyt
 eenige apprehensie fchenen te Kunnen opvatten tot Praju-
 ditie van hem; maar zijn Soon den toom hebbende in han-
 den gekregen wilde met Phaëton de wagen op een andere
 mannier stieren, het welke in geenderhande wyfe met de
 opinie van het Volck konde overeen komen, soo is hy oock
 met Phaëton de selfde gangh gegaan.

Dit wierd feer wel betracht, want nauwelijcks vier
jaren (ren,

Na dat 's Lands *Schip* 't geweld van *Willem* was ontva-
Wierd *Nassoufch laetsten tronck* geheel gefloten uyt

1654 Sijn *Vaders Ampten* door een *Wettig Staats befluyt*.

Maer fchoon men fonder *Hoofi* en dwangh in *Vrybye*
leefde: (de,

Men vond'er echter die 's Lands *welftant* tegen ftreef-
Want vijftien jaren na het heuch'lijk *Jubeljaer* *

1665 Sag men de *St aet* gebracht in merckelijck gevaer.

Verraders van ons *Landen* vleyjers van *Oranje*,

Die fochten 't *Vrye Land* te hechten aan *Brittanje*:

Op dat men *Willems* Soon tot opper *Heer* nam aan,

Moft 't oprecht *Hollands Volck* foo fchendigh fijn ver-
raân.

Dog *Hollands* wijfe *Wit* (a) en *Voorspraeck* *barer Steden* :

Ondeckt behendig door fijn wack're fchranderheden

En vlijt, de handel-wijs en opfet van *Buat*,

Die heymelijck verftant met *Koninck Karel* hadt. (b)

Men fond' noyt *Vloot* in *Zee*, men had noyt voerge-
nomen Een

* Dit was het jaar 50. het rechte Jubel en vreugde jaar, alsoo men doe meer verblijt behoorde te wesen, als over het verdryven van den Koninck van Spanjen, want die hadden wy genoegzaam tot onse dispositie gebracht, ja foo verre dat die wel een Vrede na onse fin moft maken, echter bleven wy nog in gevaar om t'eenigertijt, ja na menschen apparentie aantonts van onse foo dier gekochte Vryheyt en (met tagtig jaren Krijg gehaalde Vrede) door onse cygen Stathouder berooft te werden, waar van vvy door fijn doot foo subijt, geluckig en genadig verloft vierden.

(a) Johan de Wit Raad Pensionaris van Holland, ondeckte feer behendig de onderhandeligh van *Buat* met *Carel* de tyveede.

(b) Dese *Buat* vvas een *Pagie* gevveest van *Prins Willem* de 2. die hem oock in fijn laetste euveldaat tot *Rhenen* behulpig had gevveest, dese had een famensvveeringh gemaackt tegens 's Landts regeringh met *Kievit*, vander *Hors* en meer andere ter eene, en *Carel* ter andre syde,

Een aanflag voor ons *Land*, of 't was al eerst gekomē
 Tot *Carels* ooren, die, door dese snoode daat,
 Occasij kreeg tot het vermeest'ren van den *Staet*.
 Soo niet de *hooghste Heer* voor *Holland* had gestreden;
 En niet ontdeekt had het verraat en trouw'loosheden
 Die men gesmeect had om het *vrije Holland* weer
 Te brengen onder 't jock van eenen wulpschen *Heer*. (a)
 Maar doen die schelm *Buat* het loon kreeg van verraders,

En *Helt De Wit* door last van *Hollants* trouwe *Vaders*
 Het mannelijck *Exploit* uytvoerde op *Chattam*,
 De *Havens* toefloot en haar grootste *Schepen* nam,
 Waar door heel *Londen* was benauwt aan alle hoecken:
 Soo dat *Iy* zelfs door dwang de *Vrede* moften soecken;
 Doe wierd 's *Lands Vryhest* en de *Vrede* vast gestelt: 1667
 Waar goê *Regeerders* sijn geen schelmfch verraat oyt
 gelt.

Hier aan wierd 't *Segel* van de *Vrcē* en *Vryheids Heeren* Den
 Gehangen, om voortaan de *flaverny* te weeren, 5 Au-
 Door het vast stellen van het eeuwigh *Staats Edict*, gust 1
 Dat *Vrybeyd* mint in 't *Hert* waar *Dwing'landy* voor schrikt 1667
 Dit nut en heylsaam *Kint* had in sijn teere dagen
 Veel haat en schamp'ren hoon van 't *Prince volck* te
 dragen,

't Welck het te brengen focht in *Lijf- en Doots-gevaars*
 C 2 Dat

(a) Het oogmerck van dese samenfvveerders was dit *Lande*
 tributaris van *Engeland* te maken, het veelck genoegzaam
 bleeck in de *Zee-slach* doe de meeste niet vyilde slaan te-
 gen de *Engelse*, en *Tromp* de *Slach* met een *Esquadre* van
 32. *Schepen* vier uren met opgehijfde *Zeylen* aansach, en
 eyndelijck met sijn *gantsche Esquadre* de *blauwe vlach*
 tyvee dagen vervolghde, en sonder eenige schade vveder om
 quam.

1672 Dat haar geluckte in het schrick'lijck schrickel-jaar. †

Doe d' eer ontfachb're *Leeuw's Lants* ondergang be-
stelt lagh ;

Doe't *Stichts* en *Gelderfch volck* in't *Franfch en Paapfch*
gewelt lagh ;

Doe's *Vyants* trotse *Vloot* ons *Helden* lockten uyt ,
Op dat *Vorst Carolus* ons *Holland* kreeg tot buyt.

Doe heeft de dwing'landy , de bitse nijt en tooren
Den ondergang en doot van't *Staets Edict* beschoren ;
Men dwong 's *Lants Vaders* tot het breecken van hun
Eedt ,

Gestaaft tot *Heyl* van't *Landt* (ach middel alte wreedt)
Om dus op 't puyn des *Staats* te vestigen den *Zetel*
Van *Willem*, door den Raat van *Calchas* * die vermetel
(Als't waar een *Gods-fpraeck*) 't wuft en domme volck
toepraet ,

Dat dit geschieden moft tot redding van den *Staat*.
Was maar die *Staats* orkaan by dit gewelt gebleven ,
Het was 't misleyde *Volck* nog ligt'lijck te vergeven ,
Maar ach ! mijn inckt wert blijck, ick beef, mijn hant
bewijckt ,

In't schryven , hoe de *Deugd* selfs wierd verongelijkt ,
In't *Wit te Broederpaer* den droeve *Staat* t' ontrucken ,
Voor welckers dapperheyt en moet den *Brit* moest
bucken , Daar

† Het jaar van 72. was met naamen dat een recht schrickel-jaar, als wanneer soo schielick vier Provincies in het Franfch en Biffchops gewelt raackte, en daar en boven nog binnen onse Provincie van Holland fulcke en orme en execrable dingen paffeerde, als het vernietigen van het eeuwige Edict, het breecken van soo veel Eeden, van vvelcke de Regenten van niemant als van God alleen Konden gediffenfeert vverden, het plonderen en ruineren van soo veel treffelijcke Heeren hare huysen, en schrickelijck moorden der tyvee onbevleekte Broeders, gelijk de *Leser* noch hooren sal.

* *Thadeus Lantman* die geen *Kleyn instrument* van dit alles geveest is.

Daar *Chattams Zegeprael te Dorth* van tuygen kond',
Eer snood' ondancckbaarheyt 't af-beeltfel daar van
schond.

De *Witten* moesten 't doe by alle man ontgelden,
Sy streckten 't voorwerp aan het lasteren en schelden;
Wat tot haar nadeel was wierd lichtelijck gelooft,
Men ruste niet voor't *Lant* van dees twee was berooft.
Des *Vyants* inval in ons *Lant* wierd haar geweten,
Selfs d' oorfaeck van den krijgh wierd op hun hals ge-
fmeten;

En die maar eenigfins was voor hun *Vrient* bekent,
Sach aanstonts al den haat van 't Volck op sig gewent.
Dit dapper *Paer*, dat tot 's *Lants* *vryheyt* was geboren
Wierd met de *vryheyt* op een selfde tijt verlooren,
Het opgeruyde Volck, in moordlust heel verhit,
Spoog op hun al haar *Gal* en was als *helsch* op *Wit*.

De *Moordt* verstreckt' den loon voor al haar brave Den
daden: 20 Au

Het *Hof-schavot* was haar een bedde van *Parade*: gusti
De Wip de Doot-baer; en de spot een *Lijck-gedicht* Ao.
1672

Voor dese, daar al 't *Lant* soo hoog aan was verplicht.
Al 't Volck was gretig om dit treurspel te bekijken,
En met gejuyg te sien 't mishand'len van de *Lycken*;
Sy hingen opgespalckt als *Varckens* aan den haack
Met d' Hoofden nederwaarts, ach! al te blinde wraak.
Haar Leden sijn verkocht in d' aangelegen *Landen*,
De Ooren, Neusen, en de Vingers van de *Handen*:
Ja selfs wat schaamte niet en melt wierd niet ver-
schoont,

Maar opgeveylt, en als in een triumph vertoont;
De *Vingers* daar *Heer Jan*'t Edict meê had geschreven,
Die wierden niet als voor een groote som gegeven:
Soo dat den *Haagh*, wel eer door *vroomheyt* soo ver-
maart,

Wierd in een nest en Hal van *Menschen-vlees* herbaart.

Doch't aldergrouwelijckst, van *Turcken* noyt versonnē
Wierd op dien droeven dagh van d'*Hagenaars* begon-
nen :

Sy hebben haar (ô ! schrick) met *Herten-vlees* gespijst;
Daar selfs d' onmensch'lijckheyt op 't grouwelijckst
voor yst.

Doe gold geen lange reex doorluchte *Helde-daden*
Van Heer *Cornelis*; noch het rijp vernuft in 't raden
Van Heer *Johan* die door sijn weêrgaloos verstant
(Naast *God*) de oorfaeck was van d' op-hef van ons
Lant :

Hy wist de *Staten* nauw door *Eendracht* te verbinden;
En wass'er gelt gebreck hy wist het *stracks* te vinden:
De sorg en rijpen raedt van desen *grooten Man*
Den goeden *Leser* aen dit *staeltje* mercken kan :
't Jaer vijf-en-sestig doe men hier den Oorlog voerde
Met 't *Britsche Rijck*, doe *Jorck* gestadig gretig loerde
Op ons bederf: doe in sijn *Schip* geschreven stont
Het *Rijck Carthago* moet gedelght tot in de gront. *
Doe liet men hier een *Vloot* van veertigh *Schepen*
maken,

Om op het spoedigste in rust en vree te raken,
Indien 't de *Opper-beer* beliefd' ons by te staen :
Gelijck hy (door sijn gunst en goetheyt) heeft gedaen.
't Gemeen

* De *Romeynen* seer nydigh sijnde over den groote aan-
vvas van *Carthago* (als haar te veel in de vveeg en in 't oogh
leggende) besloten met alle haar macht het selve te oyer-
vallen, en t' eenemaal ja tot de gront te verdelgen, op
dat her naderhant niet weer tot sich selve, en tot eenige
aansien en macht mocht komen; dese selve resolutie had
men in *Engelant*, ten aansien van *Hollant*, dat haar een
tegenwicht (als *Carthago* aan *Romen*) was: om 't *Volck*
te beeter hier toe aan te moedigen, liet *Jorck* voor sijn
Cajuyt schryven dese *Latijnsche* woorden: *Carthago est*
delenda, dat is *Carthago* (hier mede meende hy *Hollant*)
moet uytgeroeeyt worden.

*t Gemeen (a) wierd niet belaft met 't afdoen van dees
fchulden,

Maar yder *Borger* (b) gaf hier toe van duysent gulden
Twee gulden en een half uyt feeckre fomme gelt,
Waar op een yder na fijn midd'len was gefteft. (c)
Hier fach men fonne-klaar wat dat men fulcke *Helden*
Niet fchuldig was, voor dat fy ons in *Welvaere* ftelden:
Niet dat de gantsche fom hier meê vervlogen was;
Neen! m' had een Vloot in *Zee*, en hield een Vloot
by *Kas*. (d)

Mijn luft haer heugenis niet verder op te halen,]
Om niet door yver van mijn ord're af te dwalen;
God eynd'lijk noch eens ftraf voor die befchaffen fal
Die oorfaeck fijn geweest van fulcker *Mannen val*.
Na ruym sesjaren *Krijgh* gaf *God* de *Land* *Vrede*, 1678
Die echter van den *Prins* leer heftig wierd beftreden?
Alfoo hy door dit werck fich *Graaf* te maken fach:
Want *Hollant* doen ter tijt al op het gijpen lach. (e)
Hy focht, na dat de *Vreê* vier dagen was gefloten,

C 4

Die

(a) Verftaat hier door de menichte, het flichte Volckje
anders.

(b) De gequalificeerde *Borgers* die haar goederen en
rijckdommen de *Regeerders* en *Magiftraten* moeften bekend
maken, dese moeften tot het maken van die *Schepen* en
het houden van dien *Oorlogh* contribuëren een halve twee
dat is een vier-honderften penningh, het veelk vvaarlijk
een kleyne belastingh vvas in foo een dangereufen en ge-
vaarlijcken *Oorlogh*.

(c) Dese quotifatie (foo fe rechtmatigh vvas) bedroegh
gemeenlijk circum circa de helft van het *Capitaal* dat de
Burgers effectief befaten.

(d) Alle dese groote uytrustingen beliepen niet meer als
omtrent de helft van de fomme die de vier-honderfte pen-
ninck bedroegh.

(e) *Hollant* was doen ter tijt foo macht en radeloos, dat,
had de *Vrede* noch langer uytgeftelt gebleven, wy in geen
ftaathadden kunnen komen om de ambitie en heerschiucht
van den *Prins* te wederftaan, welckers desleynen men
klaarfag ftrecken, om ons, afgemat sijnde, felf te over-
meieren en fich tot *Heer* over ons op te werpen.

Die, tot ons schade ja *Ruijn* om ver te ſtooten,
 Alſoo hy doen ter tijt een *Slach* geleverd had;
 Om te bevorderen 't ontſetten van een *Stadt*. (a)
 Een ſlach die ontſen *Staat* veel *Zielen* quam te koſten
 (Soo *Willen* noch die *Stadt* uyt 's *Vyants* hant verloſte)
 In d' eerſte *Chargie*, die den *Vyant* op ons ſchoot
 Wel vijfſigh *Officiers* en *Grooten* bleven door.
 Dus meende hy den *Kryg* weer op een nieuwt' her-
 vatten,
 En 't kale *Hollants Volck* te vullen en te ſchatten,
 Op dat het eyndelijck gantſch *Geld* en *Radeloos*
 Dees *Oorloch-ſiecke Vorſt* tot haren *Heer* verkoos.
 Maar al ſijn looſheyt en bedrogh koſt hier niet gelden
 Vermits de *Staetſche* kant als wack're *vryheits Helden*
 Beforghde dat de *Vreë* van 't *Land* bleef in 't geheel.
 En niet gefchonden wierd ſelfs in het minſte deel.
 Doe ſnackten 't *Volck* ſtaegh na verlichtingh van
 accijſen,
 (Het welck in *Vredens-tijt* van ſelven ſcheen te wyfē)
 Maar alles te vergeefs: men wierd tegen den aart
 Der *Ouden*, (b) nog al meer van tijt tot tijt beſwaert. (c)
 Reële

(a) Dit was de ſlach om *Bergen* in *Henegouven* te ontſetten.

(b) Ick heb hier voren aangewefen uyt ſoo een notabel exempel, de ongelijckheyt der *Laſten* die voor den *Oorlog* van het jaar 1672. opgebracht wierden, met de *laſten* die in ja na dien *Oorlog* wierden gepractiſeert, hoewel in die drie *Oorlogen*, waar onder een die over de drie volle jaren geduurt heeft, en die men niet ſonder aanmerckelijke koſte gevoert hadde, de quotiſatie doenmaals wel een derde minder was.

(c) Na dat men in dien *Oorlogh* tot op het been was uytgemergelt, en men in *Hollant* in een jaar namentlijk het jaar 73. behalven noch ontelbare *laſten* heeft moeten opbrengen ſeven maal een twee-honderſte penningh; vierden echter na het ſluyten van de *Vrede* allede *impoſten*, *Convoyen* en *licenten* merckelijck verhooght.

Reële lasten zelfs begon men in te voeren, *
 Om een ondraachlijck pack te leggen op 's Volcks
 schoeren,
 En hoe een een'ge Stadt daer meerder tegen sprak (a)
 Hoe snoodde vleyery (b) ons meer na 't Herte stack,
 Soo dat ick hier by, tot des Lesers vergenoegen,
 Wel mag dees versjes van een seecker Schryver voegen: (c)
Meneen beladen Neck en Sporen in de sy
Roept Neerlants domme Paert mijn hert en tongh is vry.
 En naderhant fond hy in Zee's Lants schoonste Sche-1683
 pen,
 Om al de Zee-macht op een tijt uyt 't Lant te slepen
 Op een onveylge plaets en onbequamen tijt. (d)
 Maer 't bleeck dat hy de Vloot wou willens wesen
 quijt.

Niet dat hy hier in had gekent de Heeren Staten,
 Neen! 't was sijn kroon te na haar foo veel eer te late;
 Hoewel hy wist dat sy sijn Meesters (e) sijn, en dat

C 5

Hy

* In 't jaar 1680. vviert een Reële twee-honderste pen-
 ninck op gestelt, dat is niet na de quotifatie (als eerst)
 maar na alle de goederen, gene uyt-gefondert, die ymant
 besat; het vvelcke vvaarelijck een grouvvelijcke ja ondra-
 geliicke belastingh vvas.

(a) Amsterdam. (b) De andere Steden die ja en Amen
 seyden.

(c) De Heer La Court heeft dese twee Versjes in de voor-
 reden van sijn Boeck geintituleert Politycke Weeghschaal.

(d) Doe sijn Hoogheyt dese considerabele Vloot in Zee
 stierde vvas de somerverloopen en men begon al veel on-
 gestuymigh vveder te Krygen, soo dat het desperaatheyt
 schein, soo laat een Vloot in Zee te laten gaan, soo men
 fe niet notoyrlijck vvilde vervvaarloosen.

(e) Dat de Staten van de Provincien vvettighe de Heeren
 en meesters sijn van de Prins, blijkt Klaar uyt sijn instruc-
 tie die hy krijght en aan de commissie die hem de Staten
 geven, vvaar by hy genootsaackt is te siveeren, de Staten
 houvv en getrouvv te sullen sijn, als oock niet te attente-
 ren sonder uyt-druckelijck bevel van de voornoemde
 Staten.

Hy niets beginnen mocht, dan daar hy laft toe hadt.
En ſchoon der veel den *Prins* hier in ſeer wijflijck rieden,

Dat dit niet ſonder groot perijckel kon geſchieden :
’t Was mis ! hy wift waarom, hy moft ſijn doller *Hoof*t
In volgen ; ſchoon ons *Lant* wierd van haar macht
berooft. (ren

Het dacht hem reets te langh, dat men in vree vijf ja-
Geleeft had ; dies wild’ hy ons op een nieuw beſwaren
Met Oorlogs-laften, daar hy wift dat *Hollants Kas*
Aen de Militie noch ſeer veel ten acht’ren was. (a)

Ons *Prinsje* meend’ hy ſoud heel licht de Heeren *Statens*
Seer licht bewegen tot het werven van Soldaten ;
Maar *Willem* in dees ſaeck ſich braaf bedrogen vont,
Mits men aen d’ *Amſtel* dit ſeer heftig tegen ſtont ;
Want ſy niet anders dan een wiſſen krijgh voorſagen
Uyt’t geen dat *Willem* met die *wervingh* wou bejagen.
Maer als hy merckte dat hy hier om geen gehoor
Kreeg aan den *Amſtel* en aen’t *Schie* ; * gaf hy ſtracks
voor, (ten ;

Dat noyt ſijn mening had geſtrekt tot nood’loos veg-
En daerom maer geeyſcht had ſeftien duyſent knech-
ten

Om de *Frontieren* op het noodigſt te voorſien :
Om ſtaag gereet te ſijn den *Fransman* ’t hoeft te biën,
Soo hy van opſet was te nad’ren onſe Wallen,
En die op ’t onverſienſt en ſwackſte ’t overvallen :

Dit

(a) Doe ſijn Hoogheyt deſe petitie dee, vvas Hollant
wel 18. Maanden ſoldy aan de Soldaten ten achteren.

* De Magiſtraat van deſt en Leyden vwaren mede in’t eerſt
wel tegen de *Wervingh* ; doch lieren ’t haaft ſacken,
maar die van *Schiedam* ſtonden louter in de brenſe, om
dit vverick te keeren, en hebben oock nevens *Amſterdam*
haar tot het allerlaaſtſten toe niet laten omſetten maar
ſijn als brave voorſtanders van de *Vryheyt* volſtandigh ge-
bleven.

Dit was 't dat hy den *Saat* seer graeg wijs maken wou,
 Op dat dit werck te meer sijn voortganck krygen sou.
 Hoe *Willem* na sijn *Eedt* sich vorder heeft gequeten,
 Veel luyden (op dees dagh) in *Hollant* seer wel wetens
 En hoe hy met dit werck sijn *Meesters* liet begaen
 Bleeck aen al 't geen hy in die tyden heeft gedaen.
 Hy schaemd' hem niet uyt seer veel Steden de Soldatē
 (Buyten consent en last der algemeyne Staten)
 Te voeren in der yl na 't *Spaensche Nederlant*.

Daer 't eerst scheen dat hy ons wou hoeden voor dien
 brant (raken :
 Des Oorloghs, daer men licht met *Vranckrijck* in sou
 Hoewel hy sweegh, dat hy die selfs eerst dacht te ma-
 ken,

Dat nu bleeck; want hy 't Lant geheel beroofde van
 Haar Macht en Krijghs-volck, ja schier tot de laat-
 ste *Man*.

Dit was de Man die noyt iets anders socht als *Vrede*;
 Daer hy door dreygen en beloften vele *Leden*
 Van *Staat*, schier dwongh om stracks de *Wervingh*
 toe te staen,

En willens tegen 't *Heyl* der *Landen* aen te gaen.
 Doe trock hy na het *Y*, en socht die brave *Heeren*
 Van hare trouwe forgh en yver af te keeren:
 Maer neen! hy kreegh geen heul; die dapp're *Ma-*
gistraat

Tot niets sich buygen laat dat *Vryheyt* tegen gaat.
 Doe hy op dese wijs haar vroomheyt niet kost fnuyc-
 ken, (bruycken
 Most men tot dit gefwel (dus noemde men 't) ge-
 Een scherper vlijm om 't quaat seer haastigh baas te
 sijn,

En d' and're goede Steen te vryen van 't fenijn,
 Dat *Amstels Magistraat* soo schelms had in gefogen,
 Waar door den gantschen *Staat* van *Hollant* was be-
 drogen Dies

Dies was het noodigh dat m' een tegengift bedacht,
Op dat men *Haar* met al haar aenhangt' onder bragt.

Prins Willem met *Odyck* en *Philalethes Fagel* (a)

(Twee pesten in den staat twee *Hoofden* van 't *Ian bagel*)

Namen gelegentheyt dat *Vranckrycks Afgesant*

Den 9 Ja-
nua-
ry. 1684 Een Brief sond na sijn *Heer* (uyt haelt) door 's *Vyants*
Lant,

Die onderschept en stracks beftelt wierd in de handen

Van *Grana*, Gouverneur der *Spaansche Nederlanden*,

Die, in dees gantsche saack (van *Willem* onderrecht)

Dees Brief ontcijfert, (b) en op 't heylooft uyt-ge-
lecht,

Te senden noodig dagt aen 't *Hof* in 's *Graven-hagen*;

Op dat sy nu quanfuys eens voor haar oogen sagen

Het schelmisch bedrijf en snoodt verraet van *Amster-*
dam,

Dat laas! by veel van 't Volck ja *Staten* inganck nam.

Doe had men recht quanfuys dier *Mannen* eer te
krencken

Met laster, smaat, en wat haar schensucht kon be-
dencken :

Men

(a) Den Raat Pensionaris Fagel had om de Heeren van *Amsterdam* sylvart en doot-schuldigte maken, een Boeckje onder de naam van *Philalethes*, uyt-gegeven. geintituleert *Missive* van een Regent aan een ander Regent, vol goddeloofte lasteringen en schrickelijcke calumnien, vvaar om hy naderhant de naam van *Philalethes* heeft behouden.

(b) Den Marquis de *Grana* had desen Brief ontcijfert, maar let vvel, vvie sal een Brief in cijfer geschreven Kunnen ontcijferen dan die de meningh en manier van schryven van sulcken Brief bekennt is? maar seyde men, de sleutel vvas daar by; maar vvie is soo dyvaas, dat hy sou Kunnen gelooven, dat ymant een Brief in cijfer sou schryven, op dat niemant die sou verstaan, gelijk buyten tvvijfel dat het oogmerck van den *Ambassadeur* geweest is, en hy sou de sleutel daar by senden? hier bleeck nu de valscheyht genoegh.

Men floot, ô spijt! haar twee gedeputeerden op, (a)
 En 't scheen dat alles neegh voor *Nassoufch* lieve pop,
 De snoode *Vleyery* swoer rasend en verbolgen,
 Dees *Schippoos* tot op 't schavot zelfs te vervolgen:
 Dit was den loon voor al haar goet dat dese Stadt
 In den voorleden *Krijgh* den *Staat* bewefen hadt. (b)
 Doe dese handelwijs den *Prins* noch niet wou lucken,
 Sogt hy haar eynd'lijck op het felst' te onderdrucken,
 Het Segel van den *Staat* men op haar brieven floegh.
 Geen pijn, geen straf, geen doot was voor haar wreet
 genoegh.

Maar noyt den laster hecht op't ongêkreuckt geweten
 Dies heeft de vale nijt haar tanden stomp gebeten
 Op haar onnooselheyt; *Heer Hooft* verselt met *Hop*
 Des *Amstels* onschult op het heerlijkst voerd' in top.
 De *Waerheyt* (eerst verjaaght) quam *Hollants Raet* be-
 schijnen,

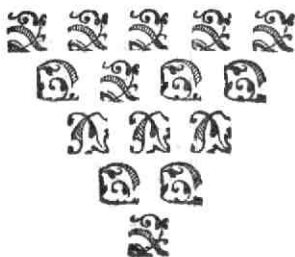
En deê 't gevrees't gevaar en leugen-geeft verdwijnen
 Des *Amstels* brave *Raat* tradmoedigh voor den dagh,
 En toond naen den *Staat* des *Prinssen* snood bejagh.
 Dit heeft in heel den *Raat* een yver-vier ontfteken,
 Om 't *Staats* gesagh, dat dus lángh deerlijck lagh be-
 sweken t' Her

(a) Doe die geintercipieerde *Missive* gelesen souden vverden in de vergaderingh van de *Staten* van *Holland*, stond *Fagel* op en commandeerde de gedeputeerde van *Amsterdam* haar buyten in de vertreck-Kamer teretireren, hee vvelck hoevvel ongaarn en protesterende dede, als sijnde het notabelste lit van die vergaderingh, en mede gequalificeert te hooren het geen daar verhandelt vviert, voornamentlijck soo der iets tot haren laste mochte vvesen, om haar te verantvvoorden; en soo ras sy in de vertreck-Kamer gecomen waren wiert die toe gestoten, als oock alle de uyt-gangen na buyten.

(b) *Amsterdam* heeft in den jare 72 en 73. doe de saken op het alder desperaatste waren, de geheele Oorloghs-Vloot en meer als de helft van al de Oorloghs-lasten betaalt, welcker overschot ontelbare millioenen emporteerde.

34 HOLLANDTS KOORS.
 t' Herstellen, en het *Heyl* te vord'ren van den *Staats*
 En niet te vreesen voor eens *Vorsten* wrock en haat.
 Dit *voorbeelt* wierd gevolght van *Groningers* en *Vriesen*.
 (Wiens sy oock *Middelburgh* al lang bestond te kiezen)
 En dord' des *Vorsten* wil heel mann'lijck wederstaan,
 Wanneer hy met geweld haar wilde tegen gaan:
 Dit werck lag hem te dwars in sijn krijgs-siecke oogē,
 Maar sach te laat dat hy sich schendig had bedrogen:
 Want daar hy 't *Statendom* geheel te dwingen dacht;
 Sach hy sijn snoode daat soo haast te niet gebracht:
 Dit was een hoon quansuys en daarom niet te dulden:
 Maar, siende dat hy hier betaling kreeg na schulden,
 Socht hy by *Papen* troost in 't *Spaansche* *Nederlant*,
 En gaf de *Staten* tijt tot 't maken van 't *Bestant*;
 Die wilden geensins dees gelegentheyt verliezen;
 Maar schatten 't veylighste de gulde *Vreē* te kiezen
 Tot *vreugde* van al 't *Volck*; in *weerwil* van *die geen*
Die meer tot Spanjen als tot ons genegen schein.

F I N I S.

Pro

PROCES CRIMINEEL,

In cas van

Hoogh gequctste Ma-
jesteyt

tusschen de

INGESETENEN VAN HOLLAND

Als Aanklagers ter cenre

en de

H^r. CASPER F A G E L

*Raat - Pensionaris &c. van Holland en
West - Vriesland*

Als Gedaaghde ter andere sijde

Aan - klaghte.

O *Godin van 't Heyligh Reght!*
 Die geen twift-saack oyt besleght;
 Dan na reên en billijckheyt;
 Die noyt Mensch hebt opgeleyt
 Een te groot' en wreede straf,
 Soo hy u geen oorsaek gaf.
 Ey! wy bidden, hoor de klaght,
 Die, van ons wort voort gebraght
 Voor u *Goddelycke Throon*,
 Daar gerecht' - heyt staat ten toon:
 Agh! wy bidden nochmaal hoort
 't Geene dat wy brengen voort
 Tegen dese snoode gast,
 Die op *Reght* nogh *Gods-dienst* past:
 Dese die nu is gedaagt
 En van ons hier aan-geklaagt
 Is die die men *Fagel* noemt,
 Die heel veel van *Gods-dienst* roemt,
 Die de naam van dienaar draagt:
 Dogh na niemands wencken vraagt;
 Die het *Statendom* veraght,
 En met haar besluyten laght;
 Die de magt van 't *Land* verbreeckt,
 En de *Staat* na 't herte steeckt:
 Die de *Vrome* buyten boort
 Werpt, en die niet na hem hoort
 Dreygt en schelt, ja het schavot
 Was geweest veel *vromer* lot,
 Soo 't den *Hemel* niet belet
 Had, en schielijck haar geredt
 Uyt de klauwen van dien *Leeuw*.

Dese

Dese had soo veel geschreeuw
 Van een duyter *Cyffer-schrift*
 Overdeekt met sneed *Vergift*
 In sijn valsch' ontcijfferingh:
 Dees sijn wett'ge Meesters vingh
 Die van wegen *Amstels Raadt*
 't *Grootste Lit* was van den *Staat*:
 Die den *Oorlogs-standaert* swaayd',
 En het *Reght* heel sijncks verdraayd:
 Die staagh wenschte dat hy swom
 In het bloet van 't Statendom;
 Die wel heyligh na den schijn
 Maar van binnen is fenijn.
 Dogh gy *Heilige Goden*,
 Bond dit beeft sijn krachten in,
*Willem*s toeleggh braackt gy af,
 Spijt en gramschap bleev sijn straf,
 En het al te laat berouw
 (Dat hy alles hebben wouw)
 Deê hem als den *Middagh* sien,
 Dat het nimmer souw geschiên
 (Door wat wegen hy 't oock socht)
 Soo hy ons niet over mogt;
 En soo *Hollands* oude kracht
 Niet eerst was te niet gebraght.
 Gy ô *Themis* maackt ons vry,
 Gy hielpt *Neêrland* uyt de ly.
 Want doe *Willem* ord're kreegh
 Sicht te houden uyt de weegh,
 Doe gy hem verbood te slaan,
 Was 't gevreesst gevaar vergaan;
 Doe die schrick was neêr gevelt,
 Wierd de *Vrede* vast gestelt,
 En de Oorloghs damp verdween
 Doe het *Reght* den *Raad* bescheen,

4 P R O C E S

Doe de *Wanheys* held're ftraal
 Blonck in *Hollands* groote zael,
 Doe gy toonde aan den Staat
 d' Oorfaack van het Ichelmfch verraat
 Dat men, langhs soo wreede trap,
 Sogt het hoogfte *Meefterschap*:
 Doe gy aanwees wat gebroet
Hollands Tuur had omgewroet;
Themis agh! weêr tot ons daal,
 Regt dees twift-faack andermaal,
 En verlos 't *Gemene-Best*
 Van dees doodelijcke *Pest*,
 Die, nu dit hem is miffuckt,
 En Hem 't *Staats-gefagh* ontruckt,
 Door een meerder fchijnb're wegh,
 En veel duyft'rer overlegh,
 Op fijn eerfte oogh-wit doelt,
 En nogh even gretigh woelt,
 Om figh ftout te fetten neêr
 In 't geftoelte van fijn Heer;
 Dies hy nu de eendraght fplitft,
Steden tegen *Steden* hift,
 Dese door fijn twift-luft, maackt
 Dat het *Land* in twee-draght blaackt:
 Een gantsch wett'ge *Magiftraat*
 Maackt dees' *Kancker* in den Staat,
 En die fnoode *Volck-barpy*
 By een *felmsche* Maat-fchappy
 Soo verdaght, als of by haar
 Menigh *Dief* en *Land-verrââr*
 Schuyde, en hy hout niet op,
 Voor het twift-vier vlamt in top:
 Dan wijft dit gedroght noch aan,
 Om malckand'ren te verftaan,
 Een die onpartydigh is

(Schoon

(Schoon het tegendeel is wis)
 Dese eyndicht het geschil
 Na des een noch anders wil
 Quansuys; ja hy leght se neêr!
 Maar hy maackt sich selven Heer:
 't Spreeck - woort somtijts wanckelbaar
 Maackt dees onweêrspreek'lijck waar:
Daar twee vechten om een Been,
Gaat een derde daar med' heen.
 Wie sigh tegen dese stelt,
 Wort door openbaar geweld
 Uyt-gejonast als een *Boev.*
 Heeft het *Schip* niet wel de *Loev*?
 Gaat het daar niet voor de wint,
 Daar de *Knecht* sit in 't *Bewint*?
 Neen, het leyt braav in de ly,
 En 't is lout're *Dwing'landy,*
 Daar een *Dienaar* van den *Staat*
 Sulck een *wreeden* stuck begaat:
 Dogh het is het out geweer,
 En rondom gescherpte *Speer,*
 Die men eertijts sulcke gaf,
 Wie men 't *Hert* wouw stooten af;
 't Is niet sonder reden dan,
 Dat dees over-fijne Man
 Sulck een spoor op-volgen kan,
 Daar de grootste *Rijcks - Tyran*
 By staat kijken als een Kint,
 Al haar wreetheyt is maar wint,
 Ja selv *Nero* en *Tibeer*
 Krijgen al haar eere weêr:
 Want daar *Nero's Moeders Lijv*
 Moorde, tot sijn tijd-verdrijv,
 Daar heeft dees' (ô spijt en schand)
 Vreed en *Vybeyt* van ons *Land,*

6 P R O C E S

En de *Eendragt* gansch vermoort,
 En der Steden *Recht* versmoort,
 Dees' der *Eed'len* Schat op eet;
 Dees' aalt op der *Burg'ren* sweet;
 Dees' den Koopman schat en plaagt,
 Dees' haar huyl en vleys door-knaaght,
 En dat affchrapt op het been:
 Dees verplettert al haar leên,
 Om te vreeten 't schoncken-mergh;
 Dees' den aldergrootsten *Bergh*
 Souw verserten, om door 't *Bloes*
 Van dit *Volck* te sijn gevoet;
 Dees de Steden soo heroert,
 En der *Vromen* monden snoert,
 Dat de *Eendragt* leyt verkraight,
 En de *Koopmanschap* versinaght:
 Blijck hier van sy elcke Stad,
 Die daar proev van heeft gehad;
 Ga na *Dorsh*, vraagh hoe't daar gingh,
 Doe men daar de gildens vingh,
 En haar (agh! te fel en wreet!)
 Dwongh te breecken haren Eet
 Die eerst willigh was gedaan,
 Om Stats *Wetten* voor te staan.
 Vraagh de *Leydsche Burgers*,
 Hoe de snoode dwing'landy
 Daar soo onlanghs heeft geheerst,
 Hoe dat daar elck om het feerst',
 Soo veel brav' en *Aghb're Liên*
 Wist een voordeel af te sien:
 Hoe men *Wett'ge* schopten uyt,
 En haar daên heeft mis geduyt;
 Hoe hy, door sijn bitse tongh,
 Al die *Aghb're Raden* dwongh,
 Soo dat hy, in sulck een *Vlam*,

Heel het Hagghje na hem nam,
 Daar hy nu noch speeit de baas,
 En de kat is by de kaas,
 En by melck en boter-vat;
 Daar hy d' overige schat
 Haast sal hebben saam geraapt,
 Mits hy, tart de beste, kaapt.
 Vraaght eens *Delft* en *Mon'ckendam*;
 Hoe men daar aan *Questie* quam?
 Elck secht, dese, met geweld,
 Ons gedurigh wetten stelt.
 Ja daar nimmer was verschil
 En daar elck bleef even stil
 In sijn prijs b're besighcên,
 Daar noyt tegen het gemeen
 't Ailer minsten is gedaan,
 Stoochte dees' het twist-vier aan:
 't Is die Stad, die is vermaart
 Overmits sy is gepaait
 Aan dat heughgelijcke *Land*
 Dat de *Purmer-dyck* om-spant,
 Dogh nogh meerder door die *Meer*,
 't Lust-priëel van menigh *Heer*,
 Die de naam van *Beemster* draaght,
 En d' aanschouwers soo behaaght,
 Dat haar *Hof-steên*, *Boom en Blaân*
 Noyt het gretigh oogh verlaân,
 Die steeds elcken *Vreemdelingh*
 Wegh-ruckt in verwonderingh;
 Dogh genoegh van dit vermaack:
Purmerend (om tot de saack
 Weêr te komen) had te langh
 Moeten luyt'ren na de sangh
 Van een, die sijn mede leên
 Schier soeck op de neck te treên;

§ P R O C E S

Die de *Raden*, door sijn list,
 Soo sijn te betoov'ren wift,
 Dat sy sijnen dollen sin
 Staagh gewilligh volghden in :
 Hier door wierd hy soo verfteent
 In sijn trotsheyt, dat hy meent,
 Dat elck voer sijn grootsche stoet
 Heel dienst-willigh buygen moet,
 En nu elck uyt d' oogen sier,
 Dat hy staagh de Stad verried,
 Meent nogh dese soete *Vrient*,
 Dat die smaat is on-verdient,
 Die hem nu wert aan-gedaan
 Van die voor *Stats* wetten staan;
 Maar 't is geen geheymenis,
 Dat, wie, slechts vermaaghschap is
 Aan dat schrick-dier, dat hier staat,
 Meê de selvde wegh in slaat,
 Light waant dese *Brave* gast,
 Dat het niemand beter past
 Te regeren, als die geen,
 Die dit spoor-loos pad betreên,
 En die heel een and'ren schijn
 Geven, als sy waar'lijck sijn;
 Vals in 't hert en schoon voor 't oogh,
Holland menighmaal bedroogh,
 En dit light geloovigh Volck
 Voelde dickwils meê dien dolck
 Van dien veynsaart, slim en vals,
 Haar gestoocken door den hals,
 Schijn van *Gods-vrught*, dwing'landy
 Was dit *Heerschap* staagh op sy,
 Hy verstond quansuys de fwier
 Van 't *Groot-mogend Saats-bestier* :
 Hy had meer ervarentheyt,

En

En kost met wat meer beleyt
 Spreecken (daar wat groots aan hingh)
 In de Staats vergaderingh,
 En, ten oorbaar van 't gemeen,
 Reyfde 't *Heerschap* maar alleen,
 Al de Groote kost hy best
 Quansuys, ja tot al de rest
 Was hy aldermeest bequaam;
 Doch dit tuyghet sijn trofse naam,
 Sou dien helt niet, van verstant,
 Sijn een puyckje van het Lant?
 In wiens wesen geeftigh speelt
 Wijsheys en beleeftheys beelt;
 Soud hy niet stantvastigh sijn,
 Die de naam van *Constantijn*
 Tot sijn tweede voor-naam draaght?
 Was hy immermeer verfaaght,
 Voor het dreygen van die geen?
 Die steets sorgen voor 't gemeen,
 En wien wel-vaart van haar Stad,
 (Meer dan al haar gelt en schar)
 Aan het hert is vast geheght,
 Ja daar in begraven leght,
 Bleev die man niet alle tijt
 Vaardigh tot een heete stijt?
 Die een *Burgh* voert in sijn van:
 Sou dien hoogh verlichte Man
 Niet wel meer als and're sien?
 En veel ongeval ontvliên?
 Die geen glas of bril ontbreeckt:
 Maar rondom vol *Ruyten* steeckt.
 Dies al wat men wenschen souw,
 Wijfheyt, deught, beproefde trouw,
 Liefde tot sijn Stat en Staat,
 Rijp en wel-gegronde *Raat*,

Rijckdom, Staat en hooge Stam,
 By dien Heer haar fetel nam.
 En de and're goede Liën
 Waren hier mee niet voorfien
 Quansuys, niemand was soo sterck,
 En bequaam tot sulcken werck
 Van *Regeringh*, gaâ' te slaan,
 En behoorlijk voor te staan:
 De behoudingh van ons *Land*
 Was een saack, daar veel verstand
 Toe vereyscht wierd, en van haar
 Was hy de bequaamste; maar
 't Is gewis dat *Eygen-baat*,
 Sucht tot al te hooge *Staat*,
Heers-sucht, *Trotsheyt*, *hooge moet*,
Honger na der Burg'ren Goet,
 En wat daer nogh meer aen scheelt,
 Hier de meeste *Roll'* wel speelt:
 't Is oock geen verwond'ringh waart,
 Dat sijn maght is saam vergaart,
 Om dees vrome *Burgery*
 Staâg te brengen in de ly;
 Die van sulck een trots gebroet
 Is geteelt, en op-gevoet;
 Die gestaegh wert aen-gefoght
 Van dit schrickelijck gedroght,
 Dat g' hier siet, om Stat en Staat
 Door bedrogh en valschen *Raat*.
 Te misleyden, en eerlangh
 d' Alderlaetsten ondergangh
 Te doen volgen, dies geen quaat,
 Nood'loos schatten, of verraat,
 Wort oyt ergens aengereght,
 Dan van dese *Meeſter Knecht*,
 En vervaar'lijck *Monſter-dier*,

Van wien gy ô *Themis* hier
 Soo veel schendaân hebt verstaan,
 Als oyt ymand heeft begaen:
 Die men nu, noch nimmermeer,
 Moest bewijfen eenig' eer,
 Maar, als men hem gingh voorby,
 Slechs toe-roepen van ter fy:
Leg af Rapsac, snoode Fiel,
Moorder van Ueygen Ziel,
Schender van het Hollands Regt,
 Dat de *Leden* famen hegt!
 Schelm door eeden, valsch gedaen,
 Tot de keel toe overlaan!
 Haccker na eens anders goet;
 Swelger van het *Burg'ren* bloet!
 Plaagh voor Boer en *Edelingh*!
 Gretigh na veranderingh!
 Kancker voor een *Wees* of *Weeuw*!
 d' Aldersnootsten *Phariseeuw*!
 In het kort den slimsten guyt,
 Die oyt afgront braecken uyt!
 Ja wie hem sleghts geeft gehoor,
 En sijn goddeloofse spoor
 In-slaet, ô 't en kan niet sijn
 Of hy wort door dat fenijn
 (Dat dees schen-brock yder schenckt)
 Soo in deughtsaemheyt gekrenckt,
 En vergiftigh, dat de Pest
 Maer alleen woont in sijn nest:
 Die in twee-spalt en in twist
 Leeft, en door een snoode list
 And're vroomme luy besmet.
 En het *Land* in roere set.
 Nu men sulck een gaet te keer,
 En bied dapp're tegen-weer,

Is het vier foo ver geraeckt,
 Dat het al in vlamme blaectt :
 En *Helaes!* wie, van ons al,
 Weet hoe langh dit dueren sal.
 Immers dus wort 't gelt verquist,
 En door goddeloose list
 't Slecht en domme Volck verleyt;
 Ja Meyn-eet en trouw'loosheyt
Holland nu ter tijt regeert,
 En de deught wert overheert,
 Dogh dit alles heeft sijn reên,
 d' Af-God moet sijn aen-gebeên.
 Dit is 't waerom dat hy raect,
 En staâgh twist en oorlogh blaect;
 Hier toe draeft hy gins en weer,
 Om den *Vorst* te maken *Heer*
 Van het *vrye Nederland*,
 Hier toe hy sijn kracht in spant,
 Hier toe stiert hy 't *Vryheys Schip*
 Op des tweedragts harde klip,
 Op dat d' eer'loos eygen-baat
 Steygert tot de hooghste sttaat,
 Daer hy al sijn *Meesters* dwingt,
 En haer 't vrye stuur ontwingt :
 Dan speelt hy *Duc d' Albaas Rol*,
 Die van *Heerscb-sugt* wreet en dol,
 't *Vrye Volck* het *Bloet* af-tapt,
 En daer na op 't Herte trapt.
 Siet foo trouw heeft dese *Vrient*
Willem in dees' faeck gediënt,
 Die hem misfchien, voor dit al,
 Geen belooningh geven sal :
 Dan verbanningh, galgh, of strop,
 Of het af-flaen van sijn kop;
 Dog *Gedm* ons eysch en wensch

Is, dat gy dit snoode Menſch
 Na verdienſte vaerdigh ſtraft,
 En verraders loon verſchaft.
 En gy, wreede *Staats Tyrani*;
 Is 't ſoo niet; wat ſegh' er van?
 'k Wedgy, van dees' gantsche ſchult,
 Niet een woort ontkennen ſult.

Replijck.

Vrouw *Themis*, nu dit ſlagh
 Van *Fielen*, haer beklagh
 Heeft voor u troon gedaen,
 Laet, bid ick, oock aen my
 Geoorloft ſijn (of ſchoon
 't Niet waert is) dat ick toon
 Wat van dees ſaecke ſy,
 Ey! hoor mijn antwoord aen.

Al, wat hier is geſeght,
 Wort van my niet weer-legt;
 Maer dat ick 't ſweet en bloet
 Der *vrome Burg' ren* ſuygh,
 Is maer verſiert, en vals
 Gelogen door haer hals:
 Dogh dat ick haer van 't goet
 Ont-laſt, ick willigh tuygh.

Ick leer haer ned'righeyt,
 En prijsb're ſuynigheyt;
 De *Reſt* ick na my treck:
 Want daer de winſt vermeert,
 En daer men gelt en goet

Vergaert in overvloed,
Wort niemant foo verheert,
Dan daer men lijt gebreck.

Dies, Themis, scheer ick maer
De wol af, en het haer;
En foo daer, by geval,
Sontijts wat bloet door sijght,
Dat dient my in mijn kraem,
En 't is my aengenaem.
Het beesje (als het hijgt)
Te minder sporr'len sal.

Oock dat ick heb de magt
Van 't *Statendom* verkragt,
En haer 't gebiet ontfegh,
Ja dat ick *Willems* fin
Gedurigh volgh, 't is waar
Dat is, om dat ick haer
(Voor ons) een beter wegh
En spoor sou leyden in.

Ick wijs haer sulck een pad,
Soo men het langh betrad,
De Eendraght bleev gefrant,
De Vryheyd bleev gevaan,
Wy roovden al de schat,
Wy dwongen *Stad* voor *Stad*,
En leyden aen den band,
Die ons dorst tegen staen.

Dogh dat ick fulcke moord,
Die houden eet en woord,
De grootste leugen is,
Die ymand immer loogh:
Want door veel *vromer Raet*,

Mijn

Mijn toeleg raeckte mis,
En ick my selv bedroogh.

Maer dat ick hield verstant
Met *Spanjen*, om dit Lant
Te helpen overlaân
Met krijgh en dwing'landy,
Is waerheyt; maer ons wit
Was noyt, om het besit
Van *Holland*, te verlaân
Aen *Vranck-Rijcks Heerschappy*.

Het was om door de macht
Van *Vranckrijck*, *Hollands kragh*;
Allenghs te sien gevelt;
Op dat men, met gemak,
Trad op haer vryen *Neck*,
En uyt haer harden beek
Met matiglijck geweld,
De scherpste tanden brack.

En dat ick in dees' *Eeuw*
De *Pest* ben: en der *Weeuw*
En *Weefen Beel* veracht,
Dat lieght dit snood gespuys:
Noyt gav ick die gehoor,
Steets stopte ick mijn oor
Voor al haer sught en klaght,
En sloot voor haer mijn *Huys*.

Dies Themis ick beken,
Rond-uyt wie dat ick ben;
Ick schaem in 't minste niet
Mijn wack're *Helde-daân*:
En wat de *Trist* aengaet,
Waer van dit *Volchje* praet,

Het

Het is als yder fiet,
En gy hier kunt verstaen.

*'t Is waer ick stuur het Schip
Op Twee-draghts harde klip:
Om my te maken groot,
En Willem Opper-Heer.
Raeckt hy en ick dan Vry
Van d' Haagfche Burgery,
Soo naeckt dit volck haer doot,
En Vryheyd raeckt ter neer.*

*Maer lieve goede Luy?
Van waer komt dese Bui?
Wat reden port u aen
Tot dese bitse klaght?
Weet gy wel wie gy daeght?
En hier soo stout beklaeght?
Swijgt! 't is met u gedaen,
Gy wort flegts uyt-gelagt.*

*Of meent gy dat ick ducht
Ecn Recht-banck? of dat fught
Tot wel-doen in mijn Hert
Nogh op-gesloten legt?
Neen! 't Zeyl is al gefwayt,
Het Keght langh flincks gedrayt:
Gy waght vry niet als smert,
En spotten met u Reght.*

*En (wyl dat ick dogh soo
Bloet-gierigh ben en inoô)
Als hier dit schuym van 't Volck
My af-geschildert heeft:
Waght van my anders niet,
Als Ramp-spoet en verdriet;*

Mijn fcherp geflepen *Dolck*
Maeckt anders dat ghy beeft.

Dogh gy, ont-voogde *Staat*,
En certijts vrye *Raad*,
Wift gy *Luy* oock nogh niet,
Dat nimmer hoere *Kint*,
En wilden *Vreemdelingh*,
Een deftigh ampt aenvingh?
En in een vry *Gebiet*
Gefelt dient in 't bewint?

En gy *mifleyde Rot*,
Waght gy oock beter *Lot*?
Weet gy niet dat een *Knecht*,
Gefelt in hooge *Staat*,
Op niemants wencken let?
En aght noch God noch *Wet*?
Maer op fijn *Heer* toe-leght,
En, waer hy kan, verraet?

Gy fijt nu onder 't *Juck*,
Ey! liever willigh buck,
Eer *Willem*'t *Vaderland*
Met *Schorpioenen* plaagt,
En wie hem regen blaft
Met ftrop en fwaerden ftraft:
Daer eertijts *Naffouws Hand*
U flechts uyt 't *goetje jaegd*.

Duplijck

Wie fchrickt niet voor foo fchamp're woorden!
Noyt *Reghter* fulck een taal aen-hoorden.

Godijn

Godinne Themis, tot u loon,
 Krijght gy hier spot en schamp'ren hoon.
 Dit schrick-dier schijnt u *Reght* ont-waffen,
 En op u *Godheyt* niet te passen;
 Hy vreesf flegts *Burgers* in den *Haagh*,
 Die snoode *Boer* en *Borger-plaagh*:
 Daer hy het *Heyligh Reght* moest vreesfen,
 En *Themis* onderdanigh wesen.
 Noyt is den *Burger* soo gevilt,
 's *Lands Gelt* soo noodeloos verspilt,
 Noyt 't *Reght* van soo veel vrye Steden
 Veraght, en met de voet getreden,
 Als van die *Guyt* die 't *Reght* verkoopt,
 En *Hollands Leeuw* den huyt af stroopt.
 Noyt is de *Eendraght* soo geschonden,
 Noyt soo verwaer'looft *Hollandsch* gronden,
 Noyt is de *Vryheyt* soo verkraght,
 's *Lands Melck-Koey* soo in flacuwt' gebraght,
 Als van dees', die *Stads wille-keuren*
 Niet aght, als om aen stuck te scheuren,
 Die *Willem* en sijn *Aenhangh* vleyt,
 En door sijn *Helschen Raad* verleyt,
 't Is wonder dat soo goedig' *Aerde*
 Dien *Rust-verstoorder* soo langh spaerde,
 En niet verwolgh soo snoode pest,
 En kancker in 't *Gemene-best*.
 Dit was die *Man*, die niet wouw stelen,
 Nogh overal den *Meefter* spelen,
 Gelyck sijn *Voorfaet* had gedaen,
 Dies, eer hy 't *Ampt* wou nemen aen,
 Hy meerder eyschte tot belooningh,
 Waer vint een *Feyt* als dit verschooningh?
 En *Themis* wort ghy niet verstoort,
 Wanneer gy fulcke schen-daen hoort?
 En kont gy, sonder 't *Reght* te krencken,

En aen u *Helt De Wîe* te dencken,
 Dit stuck nogh door de vingers sien?
 Neen! of de deught moet van u vliên,
 Gy lijt geen laster aen te vryven
 Aen hem die leeft door sijn bedryven,
 Aen hem, die stadigh dagh en nacht
 Voor *Hollands wel-stant* hield de wagh,
Die Hollands Leden saem kost binden,
Die Eend' aght (buyten Raad) kost vinden,
 Die als een *Argus* nimmer sliep,
 Wanneer het *Holland* tegen liep;
 Die sich in 't spits man-moedigh stelde,
 Wanneer 't de *Vryheyt* scheen te gelden,
 Die selv ter Scheep en Oorlogh trad,
 Die *Vreê* en wel-vaert liever had,
 Als eygen int'rest, die sijn leden
 Tot nut van *Land* en *Volck* bestede;
 Die door sijn over-wijs beleyt,
 En weêrgaloose schranderheyt,
 Soo wel in *Vreed'* als *Oorloghs-tyden*
 Het *Lant* voor ongeval bevryde;
 Die *Holland* diende tot een stut,
 In 't kort die elck een quam te nut.
 Die 't *Land* sijn schatten wel bespaerde,
 En daegh'lijcks meer en meer vergaârde,
 Die altijd even moedigh sprack,
 Die *Carels* trotsche op-fet brack,
 Die, door sijn vlijt, had uyt-gevonden
 Van wat voor schelmen was geschonden
 Het hoogh gefagh van desen *Staat*,
 Die oock ontdeckte 't schelmsch verraat;
 Van wie en om wat reên bestoocken
 Wierd inder yl van hem geroocken:
 Dit eet-ge-span had 't vrye *Land*
 Reets aen het *Britsche Rijk* verpand;

Om *Willem* quamfuyst te verhoogen
 Tot *Graav*, dit kost hy niet gedoogen :
 Maer 't *Heyligh Reght* te voorschijn quam,
 En van dat *schelm-stuck* wraacke nam,
 En hy verbrack de kraght en listen
 Van soo veel *schelmsche Buattisten* ;
 Hy had, door 's *Broeders* strijdb're hant,
 Den *Vyant* moedigh aen-gerant,
 Haer Maght gefnuyckt, haer trotse *Vloten*,
 Verbrand, en *London* toe-gefloten,
 Tot dat den *Vyant* (cerst vol waen)
 Van selve bood de *Vrede* aen,
 Die dees' ons door sijn vlijt beschickte.
 Die wat hy deê voorlichtigh wickte
 In billijckheyte en redens-schael,
 Wien, 't *Volck* door schiet-geweer en stael
 Vermoord', en dus sijn vlijt beloonde,
 Die *God* als *Martelaren kroonde*.
 Door droevheyte *Themis* breecken w' af,
 Den *Hemel* wel-verdiende straf,
 ('t Sy hier af namaels na dit leven)
 Aen dat vervloeckte *Volck* sal geven,
 Dat aen die yffelijcke daet
 Met doen of raden schuldigh staet.
 Vergeev het ons soo w' u verveelde
 Met dit verhael, dees' woorden teelde
 't Herdencken van die schoone stand,
 Die in dien tijt dit *Nederland*
 Soo over-heerlijck heeft beschenen,
 En nu soo droevigh is verdwenen :
 En nimmer weer beschijnen sal,
 Soo desen *schelm* niet komt ten val!
 Hoe kunt gy *Themis* dit gedogen,
 Dat desen *schenbrock* voor u oogen
 Met u, met *Reght-banck*, ja met *God*

Soo stout en over-fchrick'lijk fpot,
 Hoe laet gy u foo fmaed'lijk tergen?
 Hoe kan de wraeck figh foo langh bergen?
 Dat gy dees, die u foo ontroert,
 Niet ftracks fijn mond en tongh befnoert,
 Het is wel dubbelt te verwond'ren,
 Dat d'aerd' niet open barft van ond'ren,
 En defen *Bloet-bond* niet verfwelgt,
 En al fijn aenhangh niet verdelght,
 Ja dat de *Bluxem* van hier boven
 Hem van de fpraeck niet komt beroven,
 En dat de *Donder* defen *Fielt*
 Niet aentonds op dees plaets ont-zielt:
 Dogh d'aen-klaght op een nieuw t' hervatten,
 Sult gy ô *Themis* nood'loos fchatten;
 Want, boven dat hy heeft bekent
 Die fchen-daân, heeft hy u gefchent,
 En openlijk het recht gelatert,
 Als of het waer van hem verbattert;
 Ey *Themis!* geeft hem eens gevoel,
 En ftelt hem bidden wy ten doel
 Van al die fchrickelijcke ftraffen,
 Die 't *Reght* hem billijck kan befchaffen.
 Hier mede fluyten w'onfe *Reën*,
 En gaen met eerbied buyten treên,
 De reft dat laten w'aen u oordeel,
 Dat niet kan fijn als tot ons voordeel,
 Vermits gereght'heyt by u woont,
 En gy elck na verdienften loont.
 Dies gaen wy en verwaghten vaerdigh,
 Een vonnis fulcke mis-daân waerdigh.

Uyt-spraack van de Godinne Themis

MIjn dienaars brengh hier den gedaeghden,
 En nevens hem, die hem beklagghden,
Gy woont en ongeveynsde Borghers,
Recht' en opreghre Heyl-beforgers,
Kom wilt u hier ter plaetse woegen,
 En met bedaertheit en genoegert
 Een *Vonnis* van ons hooren vellen,
 Dat u wel haest gerust sal stellen,
 Een *Vonnis*, waert om op te letten,
 Gevelt na *Themis* *Heilige Wetten*,
 En gy misdaed'ge wilt aendaghtigh,
 En met een wesen meer neerflaghtigh,
 En meer eerbiedighlijck aenhooren
 De straffe die u is beschoren.
Na dat dan Rijp'lyck overlegt is
 Het gene weder-sijts gesecht is,
 Soo tot beschuld'ging of verfooningh,
 Of liever klaerder schult-betooningh,
 Soo blijkt ons dat gy *Caspar Fagel*,
 Sijt die al langh verroefte *Nagel*,
 Die *Holland* is door 't *Hert* gedrongen,
 U wreed' en sporeloofse sprongen,
 Sijn elck ontwijffbare blijcken,
 Dat gy in 't minst niet hoeft te wijcken
 In wreetheyt d'oude *Rijcks Tyrannen*,
 En door geweld befaamde mannen:
 Want daer sy plaghten met haer velen
 De grouwel-stucken saem te deelen;

Daer

Daer hebt hy u gaen schuldigh maecken
 Aan alles, ja de snootste saecken,
 Om *Hollands Wel-stand* t' onderdrucken;
 In 't kort in alle schelm-stucken,
 Sijt gy de slimste, die oyt d'aerde
En d' Helscheraseryen baerde;
 Dogh eer wy tot u *Vornis* komen,
 Soo wil ick dat sy wegh genomen
 Die sotte en vergeeftiche vreesse,
 Die in u hert schijnt op-gerefen,
Als 't op-gemaecte Haaghsch Canalje,
Of enigh ander dom Rapalje,
 Neen! fulcke hoeft gy niet te dughten,
 Noch 't dreygende gevaer ontvlughten.
 't is niet soo goet, nogh oock voor desen,
 En nimmer sal 't soo deughtsaem wesen,
Om Land-verraders, Dieven, Fielen
En Rust-verstoorders te out-zielen;
 Daer sy haer certijts soo verheughden
 In *Mannen*, van beproevde *Deughden*,
 Te schoppen, en die vrave *Helden*,
 Die haer soo in de *Bresse* stelden,
 Die liever selve wilden lyden,
 Wanneer sy 't *Land* slechts kosten vryden
 Voor stout geweld en duyft're lagen;
 Of soo een *Vorst* een kans wou wagen,
 Om haer de *Vryhey* te ontfut'len,
 En *Hollands* *Gelt-sack* leegh te hutf'len.
 Met soo een wreetheyt om te brengen,
 Die selv de droes niet soud gehengen,
 Indien hy niet door fulcke wegen
 De grootste vanghten heeft gekreegen:
 Dogh dit 's de *Roem der Martelaren*,
Door Lyden Hemelwaerts te varen;
 En na haer doot niet na te laten.

De minste *Reên* om haer te haten ;
 Maer van haer onbesproocken leven
 Een onweêrspreeckb're bijck te geven ;
 Vreest oock geen *Reghers* die verkeert sijn,
 En van u *Moort-drift* over-heert sijn,
 Noyt lieten sulcke haer gebruycken,
 Als om der *Vromen Deught* te snuycken :
 Haer *Reght-banck* wor' alleen getpannen,
 Om te verdoemen sulcke Mannen ;
 Ervaren in der *Volckren* seden,
 In *Keuren* en *Gereghtheden*,
 En yv'igh, om soo brave *Wetten*,
 Tot *Heyl* der *Landen* voort te letten ;
 De sulcken noyt schavotten rechten,
 Dan om haer beck en kiaeuw te hechten
 In 't goet en bloet van macke *Duven*,
 Die sy tot op het been af-kluiven :
 Noyt sal een schelm sich soo verloopen,
 Om valsche *Reghers* om te koopen,
 Om *Landt-verraders* op te hangen,
 Die wel-verdiende loon ontfangen.
 Niet dat noyt gelt-sught haer op-vulde,
 Neen ! vier-en-twintigh hondert gulden
 Het *Land* wel eer in roere stelde,
 En dat vervloecte vonnis velde,
 Om d' *Ouden Atlas* te onthoofden,
 Die yverigh en vlytigh sloovde
 Voor 't *Land*, de tijt van veertigh jaren,
 Wanneer het schip in d' holle baren
 Den *Af-gront* schein te fullen peylen,
 Of op een harde steen-klip zeylen.
 Vrees noyt dat *Fort*, dat soo veel herten
 Wel eer bevingh met pijn en smerte ;
 'k Meen *Loevensteyn* die stercke *Veste* ;
 Neen ! dat bewaert alleen de beste ,

En houd alleen maer op-gesloten
 In deught weêrgadeloofse *Grooten*;
 Oprecht en trouwe *Vorsten Raders*,
Vieê-maeckers, *vrome Borger-vaders*,
Der Volckren Reght en gelt bespaerders,
 En *Vrybeyds* (*'t beste Pand*) bewaerders.
 Ja eer m' 'er u fou op doen fluyten,
 Twist-geeffel, hoeft van alle guyten!
 Den *Hemel* fou het selv beletten,
 En slot en keten-werck verpletten,
 Ick foud het heel in stucken ryten,
 En doen in *Maas* of *Merwe* smyten:
 Dies wilt noyt hechtenisse schromen,
 Gy foud die sekerlijck ontkomen:
 Want schelmen laten fulcke loopen,
 Die wel een fort en pas verkoopen,
 Die haer soo hoogh was aen-bevolen,
 Hoe-wel de ord're haer deê dolen.
 Vrees geensins eynd'lijck ballinghschappen,
 Dat sijn te groote eeren-trappen,
 Dat sijn maer peer'len aen de Kroonen
 Van haer, die men niet wou beloonen,
 Na mate van haer brave daden,
 Bekent eerst door veel pronck-cieraden,
 En soo veel door-geleerde Boecken,
 Wel eer verschoven in de hoecken,
 Wanneer men haer (ô! spijt en schande!)
 Ont-sey een woon-plaets hier te lande;
 Dogh schoon ick u op aerd geen straffen
 Na u verdiensten kan beschaffen,
 Gy, snoode boofwight! vrees God echter,
 Dien wrecker en gestrenge *Reghter*,
 En wilt u, sonder tegen-itreven,
 Aen al die straffen over-geven,
 Die mijne *Reght-banck* u bestelt heeft:

Dit 's 't *Vonnis*, dat mijn *Raat* gevelt heeft :
 Eerst fult gy tot een doelwit strecken
 Aen spot en dreygen, smaet en gecken,
 De schult-verwijtingh en veraghtingh,
 Sy (heel u leev-tijt) u verwaghtingh ;
 Noyt sal den *Vorst* u meer betrouwen ;
 Maer altijd in gedaghten houwen,
 Dat gy (nu gy den Staat gaet quellen)
 In 't eynd' hem oock de wet mogt stellen,
 In 't kort gy fult het toon-stuck wesen,
 Waer in elck schelm en *Fiel* kan lesen,
 Hoe ty die *Land* en Volck verraden,
 En hare wett'ge Meesters smaden,
 Geaght sijn. Gy by kleyn en *Grootten*
 Blijv' als vergiftigh wegh-gestooten ;
 U wreed' en toe-geschroeyt gewisse,
 Verstreck u een gevangenisse,
 Die door haer onophoud'lijck wroegen,
 U niet als hijgen doe en swoegen,
 Die u soo smertelijck sal quellen,
 Dat gy u noyt gerust kunt stellen ;
 Dit sal u 't schrick-bedrijf verwijten,
 En al u daân in 't aensight smyten,
 Die sal u d' *Hert-Aâr* heel door-knagen,
 En noyt op houden u te plagen,
 Die sal u, door u gansche leven,
 De droeve wanhoop over-geven ;
 En soo gy niet komt tot bekeeringh,
 En sulck een spoor'loosheys af-sweeringh,
 Soo fult gy in de wan-hoop sterven,
 En nimmermeer gena verwerven :
 Maer sulck een wraeck en straf besuren,
 Die in al eeuwigheyt sal duren.

F I N I S.

Den Auteur tot den Lefer.

OP dat dese bladeren niet ledigh soude blyven, heb ick niet ondiensstigh geoordeelt, dese mengel-versjes den *Lefer* tot een toe-gift te schencken.

Op de Belegeringh van Amsterdam, begonnen den 30. Jnly, en geëyndicht op den 3. Augusty des Jaars 1650.

ORanje quam aan 't Y voor 's Somers sonneschijn;
Maar alte laat om ons een *Julius* te sijn,
En veel te vroegh, om sijn tot een *August'* te maken;
De *Lagen* helpen niet, als *God* voor 't *Volck* wil waken.
P. D. G. 1705

Op de Doot van Prins Willem
de Tweede.

DE *Faam* komt *Willems Doot* door alle steen ontvrouwen,
Soo raect de *Vryheyt* los, eer 't ymant had betrouwt;
Is *Willem* toept men *Doot*? soo is hy voor *Nassouwen*
E 5 Te

Te Jonk gestorvê ; maar voor *Holland* veel te Oudt:
 Neen ! op zijn rechte *Tijd*, wy hebben *Gunst* genoten ;
 Want hy ontfloot ons 't oog eer 't sijne was gefloten.

J. V. V.

Graf-schrift op den selve

Bedelf ô Delf dien Delv'naars Soon,
Die op-gehitst, of door sich selven,
's Lands vryheyds Vry-gevoghte Kroon,
 Los-moedigh poogde t' onder-delven.
Dit 's veel'ger prael, dan of hy quam
Zegg'pralen over Amsterdam.

Op de Af-beeldingh van de Hee- ren Gebroederen de *Witten*.

Dees' hebben door hun *Goet*, en *Bloet* en *Doen* en
Raân,
Oranjens List, 't geweld van *Carel* wederstaan,
 Op dat het *Neêrlands Volck*, door *hulp* van *Vaert* en
Schepen,
Des Werelds rijcken Oeghst in *Neêrlands Schuur* soud slepê,
 Tot dat de *Heersch-sught* op haar *witte Halsen* smect
 De *Rampen* van de *Kruggh*, uyt *Eer-sught* self gesmeet;
 Doe schond het *Haaghsche Graauw* hun *Lyven* en *Ge-
 beente*:
 Met vloog de *Vrybeyt wegh* en *Rijckdom* der *Gemeente*,
 Leer van hun gy die *Stad* en *Staat* bestieren moet,
 Hoe schadeliick het is te nauw sijn van *Gemoet*;
 De *Vrybeyd* had het *Land*, de *Burger* 't *Geld*, Sy 't *Leven*,
 Indien men had *Geloof* aen *Cajaphas* gegeven.

Op

Op de Raat Penfionaris Fagel.

C *Aspar Fagel is de nagel*
Aan de doot-kist van den Staat,
Hy durst Schatten en oock vatten,
Sonder Last en buyten maat:
Vyt papier en perckementen
Put hy Silver ende Gout;
Hy vreesst eghter, Beul nogh Reghter.
Onverdraagh' lijck is hy stout.

Haagsche W I P voor

Caspar Fagel,
Anagramma.
Leg af Rapsac.

O *Stuurman van het Hollands Schip,*
Dat dogh u Neus-wysheyd de Wip
Die aan u Voor-saat was een Klip,
Verstreckte voor een wisse Baken;
Waar op Gy altyt vest u Oogh:
Want soo Gy zeylen wilt dus hoogh,
En overladen 't Schip op 't Droogh,
Gy noch in 't end eens vast'sult raken.

Bind liever dan een Reeffjen in,
Raapt en schraapt en schat wat min,
Laat den Koopman sijn Gewin;
Eer swaarder Onluck u komt drucken:

Fol. 30

Ach! dat u *Quastigh Hoofst* eens boogh;
Want soo gy *Zeylen* wilt dus *boogh*,
En overladen 't *Schip* op 't *D. oogh*,
Gy raackt met *Lange Jan* aan stucken.

Holland aan Amsterdam.

Sonnet.

P *Lecht-anker* van den *Staat*, in dese quade tyden;
Mijn *Schip de Vryheyt* aan sijn latste *Kabel* rijt,
Ten sy u *stercke Hand* voor *Stranden Dat* bevrijt:
Eyhelp! de an're *Rest* der *Steden* laten 't glyden.

U *Ses-en-dertigen*, die komen *My* verblyden,
't *Onnoodigh Werreoven u Vroedschap* nimmer lijdt,
't *Verkorten van Myn Reght*, in *Dordrechts* saak is
spijt:
Gy fet, om mijn *Bebout*, u *Int'rest* heel ter sijden.

Gy laad des *Princen wrock* op *uwen vryen Neck*,
Wanneer Gy voorfelt de *Gesond'ne* te doen keeren,
Gy lijd niet in 't gefagh der *Staten* fulck een vleck.

Daar and're *Steden*, nu 't te laat is, biën de *Hant*,
Dogh sy vertrouwen dat u *Vroetschaps* recht *verstant*
In 't *Maghtigh Amsterdam* de *Vryheyt* kan salveren.

Een Ander

R *Oem-rughtigh Amsterdam* de *Vryheyt* op u hoopt,
De *Eendraght* is gestrant, gebrijfelt in veel stucke,
Door dien de *Stuurman*, die veel strecken siet
mislucken,
Het eens is met de *Loods*, en 't slimste *Gat* in loopt.
De

De eygen interefft, die, wat'er is, verkoopt,
 En die men niet alleen goedwillighlijck doet bucken;
 Maar om een *Amptje* de trouw-hertige verdrucken,
 Laat toe, om kleyn genot, det alles wert geftroopt.

Maar foo u trouwe forg het werck niet aan en bind,
 En 't ongefuytmigh weêr, doet door u *Maght* bedarê,
 Eer *Loods* en *Stuurman* weêr een nieuw *Canaal* ver-
 findt,

Soo raackt dit dierbaar *Pand* eerlângh nogh aan de
 Grond,
 Dus sijt voorfichtigh, ftut den drift, en fnoert den
 mond
 Van die nogh, *Stad*, nogh *Volck*, nogh *Heer*, nogh
Knechten fparen,

De Vryheyd aan Holland.

Hou, *Dapper Holland*, goede moedt,
 Nu *Dordrecht*, met een grooten *Yver*,
 Haar *Privileed'jen* gelden doet,
 In weêrwil van dien *Grooten Dryver*;

Die aan fijn opgevatte Haat
 't Wel-varen van den *Staat* wil hechten,
 Die door fijn *Heerfch-fughe* en quaa *Raat*
 Sijn eygen *Int'reff* gaat beflechten.

Soud *Dordrecht*, d'eerfte *Stad* in *Rangh*,
 Daar 't *Amsterdam* de wegh fter maken,
 Tot *Vryheyd*, niet den felvden gangh
 Gaan, om eens t'eynde werck raken?

Of kunnen vier *ontaeerde Maats*
 Van *Een-en-veertigh* foo veel brouwen?

Dat

Fol. 32

Dat d' and're goede *Leên* des *Raats*
Befwaar'lijck ord're kunnen houwen.

Gy hebt tot voorbeeld Amsterdam,
Daar ses-en-dertigh *Trouwe Heeren*
(*Schoon 't Heerschap* in persloon daar quam)
De Wer vingh hebben kunnen weeren.

En 't Hemt is nader als de *Rock,*
Houd moedt en *Eendraght Trouwe Raden :*
Of anders raackt *Gy* onder 't jock
Van *Een* die noyt is te versaden.

Van Een, wiens *Heers-sught* verder gaat ;
Als oyt sijn *Voor-saat* darde dencken ;
Die u vleyt met een foet gelaat :
Maar seer gevoeligh focckt te krencken:

Danck heb de *Muys* die fulcks *voorsiet,*
En *Stad* nogh *Staat* wil laten luyfen.
Daar een *Muys* fulck een *buipe* biedt,
God maackse *Alle* vry tot *Muysen.*

Tot Besluit.

T *Wee Willems* hebben't *Land* behoet voor het ver-
derven :
De Eerste door de *Noot,* de *Tweede* door sijn *Ster-*
ven ;
De Derde Willem ons nogh daag'lijck soo *Bederft,*
Dat wy verloren sijn, het sy *Hy Leeft* of *Sterft.*

F I N I S.